

A fegyveres testületek képviselői is részt vesznek az új kabinetben

HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 36. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1973. SZEPTEMBER 8.

Lengyelország

A gazdasági reform első tapasztalatai

Lengyelország a LEMP ez év őszi országos értekezlete előkészületeinek jegyében el. A pártkonferencia felemeli majd az 1971—1975-ös népgazdasági terv eredeti előirányzatait. A megnövelt feladatok végrehajtásában kiemelkedő szerepet szánunk a január 1. óta kísérletképpen mintegy 30 nagy gazdasági egységél (ipari egyesülésnél és kombinátban) alkalmazott új gazdaságirányítási és tervezési rendszer általános bevezetésének.

Jan Szydłak, a refom kidolgozására létesített párt- és kormánybizottság elnöke egyik legutóbbi beszédében megállapította: Az új rendszer alapján működő iparvállalatok idej termelési eredményei jobbak az országos átlagnál (pl. a termelékenység 22 százalékkal nőtt), s a változások beváltják a hozzájuk fűzött reményeket.

Kazimierz Olszewski miniszterelnök-helyettes nemrég azt mondotta, hogy az új lengyel gazdaságirányítási rendszer sok eleme hasonlít a magyar megoldásokhoz. A varsói sajtó hangsúlyozza: a vállalatok és vezetőik hatáskörét és felelősségét megnövelték. Az eddigi közvetlen mutatók helyett gazdasági szabályozók érvényesülnek. A vállalatok önállóan alakítják ki termelésük méreteit, és a hazai, valamint külföldi piacokon történő áru-eladásuk volumenét — bizonyos kötelező szállítások kivételével. A gazdasági tevékenység hatékonyságának fő mérése az ún. hozzáadott termelési érték (az áru értékéből levonandó az összes anyag és félkész gyártmány).

Az iparfejlesztés finanszírozásának forrása a nyereség — a bankhitel és a vállalati alapok alkalmazása mellett. Új bér- és prémiumrendszert vezettek be. A beralap nagysága arra a több évre előre meghatározott viszony-számra épül, amely a beralap-növekedést a termelékenység növekedési üteméhez köti. A prémium és a vállalatfejlesztési alap emelkedése a nyereségnövekedéstől, a szociális- és lakáslap viszont a kifizetésre kerülő beralap nagyságától függ.

Az új gazdálkodási rendszerben a vállalati tevékenység nehezebb, de egyben hatékonyabb és eredményesebb. Az évi terv eddigi igen részletes utasításait most 10—15 évre érvényes paraméterek (viszonyszámok, normák, normatívák) váltották fel. A vállalat most semmit sem kap ajándékba, sem a beruházási eszközöket, sem a szociális előirányzatokat, sem a beralap növekedését.

Az új nehezen születik. Akadnak tehát gondok és problémák is. Ezek közé sorolják például azt, hogy a „kezdemenyező egységek” az új elvek, a velük kooperáló üzemek viszont a régi szisztéma szerint dolgoznak. Néhány munkahelyen megnövekedett a munka intenzitása. A beruházási hitelek jelentős kamattel terhelték és ez később visszafoghatja a műszaki fejlesztést.

A Głós Pracy, a lengyel szaktanlapja a napokban így írt: „A reform egyes megoldásain még vitatkozni lehet, s a rendszert menet közben tovább kell tökéletesíteni. A vállalati kollektívától azonban már most sem lehet elvenni a siker érzését.”

Az új gazdálkodási elveket a jövő évtől újabb iparágakra és vállalatokra terjesztik ki.

Brezsnyev fogadta Donald Kendallt

Leonyid Brezsnyev a Krimben fogadta a júniusi csúcs-találkozó nyomán felállított amerikai—szovjet kereskedelmi kamara elnökét, Donald Kendallt, aki a külkereskedelmi és az élelmiszeripari minisztérium meghívására két hetet tölt a Szovjetunióban.

Az amerikai—szovjet kereskedelmi kamarát 24 nagy amerikai pénzintézet és mammutcég alapította, köztük a Bank of America, az IBM, a General Electric, a General Motors, a Panam légitársaság, a Pepsico. Az utóbbinak az elnöke Donald Kendall. A kamar felállítása az amerikai üzleti világnak a Szovjetunió iránti fokozott érdeklődését tükrözte. A mostani beszélgetésen éppen arról volt szó, hogy milyen szere-

pet játszhat a kamara a két ország közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok fejlesztésében.

A hivatalos kommunikáció szerint a megbeszélés érdemi és konstruktív volt, és részvevői úgy vélik: az amerikai—szovjet kereskedelmi kamara fontos helyet tölthet be a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztésében. Maga Kendall még Krimbe, a Leonyid Brezsnyevvel való tárgyalására utazta előtt hangszílyozta, hogy nem csupán a forgalom emelkedésével, hanem a választék bővítésével is számol, különös tekintettel a Szovjetunió roppant energetikai és nyersanyagkincseire, amelyek iránt az Egyesült Államokban igen nagy az érdeklődés.

Moszkvában visszautasítják a szovjet—arab kapcsolatok elleni hangulatkeltést

A szovjet fővárosban határozottan visszautasítják azokat az arab — libiai, libanoni és egyiptomi — politikai nyilatkozatokat és sajtóhangokat, amelyek nyilvánvaló célzatossággal és a szovjet külpolitika hamis beállításával igyekeznek bizalmatlanságot szítani a Szovjetunió iránt, lazítani a szovjet—arab kapcsolatokat.

A Pravda kommentárja utal rá, hogy a kairói Akbar al Jom című lapnál az effajta rosszhiszemű hangulatkeltés már vonallá vált, hiszen Kuddusz főszerkesztő szovjet részről már korábban, az Izvesztija hasábjain erélyesen bírálta nézeteit most egy másik szerző, Ibrahim Szaad ismétli meg. A szovjet külpolitika „egoizmusáról”, a fejlődő országok rovására tett állítólagos „fordulatáról” ír. Egyiptomot a Szovjetunióhoz szerződéses viszony fűzi. Moszkvában joggal várják el, hogy az efféle fellépés Kairóban is megfelelő válasza találjon.

Létrejött Egyiptom és Líbia uniója

Közös alkotmányozó gyűlés ül össze

A kairói rádió adását megszakítva bejelentette, hogy létrejött Egyiptom és Líbia uniója. A két ország egyesített politikai parancsnokságának nevében elhangzott közlemény szerint megalakítják a közös alkotmányozó gyűlést, amelybe Egyiptom és Líbia egyaránt 50—50 tagot delegál.

Az új arab állam — amelynek neve egyelőre még nem ismeretes — az 1952-es egyiptomi és az 1969-es libiai forradalom elvei alapján áll. Az egyesített politikai parancsnokságot Szadat egyiptomi és Khadafi libiai elnök vezeti. Az új állam alkotmányát az alkotmányozó gyűlés fogja kidolgozni.

A hírügynökségi jelentések szerint a megállapodás összesen 13 cikkelyből áll. Egyebek között kimondja, hogy a teljes unió létrejöttéig továbbra is hivatalban marad a két ország egyesített politikai vezetősége, Szadat és Khadafi egyaránt helyükön maradnak. Megkezdí működését a két ország küldötteiből álló, összesen száztagú alkotmányozó gyűlés, amely kidolgozza az alkotmányt és javaslatot tesz az új arab állam elnöki tisztségének betöltésére. A későbbiekben az alkotmányról és az elnök személyéről népszavazást tartanak. A népszavazás közelebbi időpontját a megállapodás nem jelöli meg.

Megfigyelők emlékeztetnek rá, hogy a Palesztin Felszabadítási Szervezet elnöke, Jaszszer Arafat, aki az Univerziade napjaiban a szovjet főváros vendége volt, az itteni afroázsiai szolidaritási szervezet vezetőivel folytatott megbeszélésén köszönetet mondott a következetes szovjet támogatásért, amelyet az arab népek élveznek. Ugyancsak kiemelte az arab nemzeti felszabadítási mozgalomnak, azon belül a PFF-nek nyújtott szovjet segítségét és a szovjet diplomácia aktivitása szerepét a palesztin nép harca szempontjából.

Moszkvában felhívják a figyelmet arra, hogy az arabok „leválására” irányuló törekvések objektíve az imperializmus érdekeit szolgálják, és a szovjet—egyiptomi barátság ellenségei, még ha az arab nacionalizmus jelszavát hangoztatják is, ténylegesen az arab országok kárára cselekszenek.

Megállapodtak továbbá arról, hogy megszervezik a „legfelsőbb tervező tanácsot”, amelyben a kormányfők, a gazdasági, pénzügyi és tervezési ügyekkel megbízott miniszterek, valamint a két új tárca, „az unió ügyeivel foglalkozó minisztérium” vezetői vesznek részt. A tanácsot főtitkár vezeti majd.

Egyiptom és Líbia miniszterei rangban megbízottakat küld egymás fővárosába; ezek a miniszterek felelősek a továbbiakban a teljes unióval kapcsolatos ügyek viteléért. Az új állam fizetési eszköze az arab dinár lesz.

A két államfő megállapodását ismertető dokumentum hangsúlyozza, hogy az unió célja „a forradalom eszméinek továbbvitele, az arab erőforrások mozgósítása az Izrael által megszállt területek felszabadításáért folytatandó harc érdekében”.

Hírügynökségek, kairói politikai körökre hivatkozva, kompromisszumos formulának minősítik a közzétett megállapodást, amely a két ország teljes uniójának megfontoltabb egyiptomi megközelítési módját tükrözi, és bizonyos engedményt jelent Khadafi libiai államfő részéről. Mindazonáltal hangoztatják, hogy igen nagy jelentőségű lépésről van szó, hiszen az unió Egyiptom ipari és katonai erejét egyesíti a libiai olajkincsekkel.

Tovább szélesednek Kuba gazdasági kapcsolatai a latin-amerikai országokkal

Honduras fővárosában bejelentették, hogy a közép-amerikai köztársaság 2,3 millió dollár értékben tízezer tonna cukrot vásárol Kubától. Ezzel a hárommillió lakosú Honduras az első közép-amerikai köztársaság, amely újból kereskedni kezd Kubával. A két ország közötti diplomáciai és gazdasági kapcsolatok 12 évvel ezelőtt, az Amerikai Államok Szervezetének nyomására szakadtak meg.

Abraham Bennaton hondurasi gazdasági miniszter azt is közölte, hogy hondurasi küldöttség tárgyalt Havannában a cukorvásárlásról és „más fontos ügyekről”.

Kuba már nyolc latin-amerikai országgal rendezte újra a diplomáciai kapcsolatokat. S egyre élénkülnek a kereskedelmi kapcsolatok is. Argentina kétszázmillió dolláros hitelt nyújtott a szigetországnak, elsősorban mezőgazdasági gépek vásárlására. Figyelemre méltó az is, hogy Kuba 60 ezer tonna kukoricát vásárolt Argentínától, amelynek szállítása megkezdődött. A külkereskedelmi kapcsolatok szélesedését az is jelzi, hogy Kuba 30 millió dollár értékben rendelt halászhajókat Perutól.

A térségben elindult Kubához való közeledési folyamatot tehát semmilyen amerikai nyomás és fenyegetőzés nem tudja megállítani.

Indokína

Saigonban érkezeti az ellenőrző bizottság iráni tagozatának előkészítő csoportja.

A dél-vietnami fővárosba érkezett egy iráni tisztekből álló öttagú előkészítő csoport, amely megszervezi az iráni tagozat részvételét a dél-vietnami nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottságban. Az irániak a testületből kivált Kanada helyét foglalják el.

Saigonban a központi választási bizottság „ideiglenesen megválasztottnak” minősítette a szenátusi választási komédiáon indult jelöltek.

Emory C. Swank, aki három évig volt az Egyesült Államok Phnom Penh-i nagykövete, távozik tiszteből — jelentették be a washingtoni Fehér Házban. Diplomáciai megfigyelők rámutatnak, hogy Swank akkor vette át tisztségét, amikor a Szihanuk-kormányzatot államcsínynek megdöntötték.

Lon Nol, a Phnom Penh-i rezsim elnöke sajtóértekezletet tartott. Hetvenkedően kijelentette, hogy „a katonai győzelemre támaszkodva vet véget a kambodzsai háborúnak”. Képtelen vádakkal illetve a kambodzsai népi felszabadító erőket. A szemben álló kambodzsai felek esetleges béketárgyalásairól feltett kérdésre ezt válaszolta: „Elnöksüket kérem, de erről nem beszélhetek”. Végül azt állította, hogy amerikai barát kormányzata nem kért katonai segítséget Saigontól vagy Thaiföldről, hanem „a fegyverek erejével” maga akarja kiűzni az országból az általa „agresszoroknak” minősített felszabadító erőket.

Vientiane-i Reuter-jelentés szerint Souvanna Phouma miniszterelnök úgy döntött, hogy „a Laoszi Királyságban uralkodó jelenlegi helyzet” miatt nem vesz részt az el nem kötelezett országok Algírban tartandó csúcskonferenciáján.

Dr. Salvador Allende köztársasági elnök átalakította a chilei kormányt. A kabinet átalakítását Prats tábornoknak a hadügyminiszteri és Montero tengernagynak a pénzügyminiszteri tárcáról való lemondása, valamint a jobboldali sztrájk és a terrorista akció újabb tetőzése tette szükségessé.

Allende négy új miniszterrel erősítette meg kormányát, két tárca élén cserét hajtott végre. A Népi Egység pártjait tizenegy politikus képviseli, és mind a négy chilei fegyveres testület — a hadsereg, a haditengerészet, a légierő és a rendőrség — egy-egy tábornokkal vesz részt a kormányban.

A kormány legfontosabb tárcáját, a belügyminiszterit újra a szocialista párti Carlos Brionesre bízta, aki a korábbi kormányban ezt a tisztséget már betöltötte, és aki — bár higgadt, megfontolt politikusnak ismerik — elviszáládsága és határozottsága miatt a parlament ellenzéki durva vádaskodásainak keresztüztébe került. Visszatérése e fontos tárca élére a santiagói vélemények szerint azt jelzi, hogy a kormány „megkeményíti” magatartását a jobboldali sztrájkokkal szemben.

A pénzügyminiszteri tárcát, amelynek jelentősége a parlamenti ellenzékek megvívandó közeli költségvetési csata és az infláció ellen tervezett drasztikus intézkedések miatt megnövekedett, a haditengerészet főparancsnoki tisztebe viszatért Montero tengernagytól Daniel Arellano ellentengernagy vette át. Ő a tavalyi novemberi kormányban közmunkaügyi miniszterként igen jól működött közre a jobboldali munkabeszüntések letörésében és a helyzet gyors normalizálásában.

Az ország gazdasági szempontjából elsőrendűen fontos bányaiügyi minisztérium élére Rolando Gonzalez brigádtábornok került. Az egészségügyi tárcát Mario Lagos, híres sebészre bízta. Arra számítanak, hogy az új miniszter tekintélye és rendkívüli befolyása chilei orvosi körökben elősegíti majd a kórházakat és a betegellátást súllyos helyzetbe hozó jobboldali orvossztrájk megszüntetését.

Brandt elhalasztotta prágai útját

Prágában és Bonnban hivatalosan bejelentették, hogy a nyugatnémet kormány javaslatára elhalasztották Willy Brandt kancellár csehszlovákiai látogatását. Brandt szeptember 6-án érkezett volna Prágába, az államközi szerződés aláírására.

A bonni döntéssel foglalkozott Gustáv Husák, a CSKP KB főtitkára. Nyitraán elhangzott beszédének külpolitikai részében. Mint mondtatta, a külügyminiszterek által Bonnban parafált államközi szerződés aláírására. A felek már megtekinték az előkészületeket. Az utóbbi hetekben azonban, amikor befejeződtek a technikai részletkérdésekről folytatott tárgyalások — folytatta Husák —, az NSZK képviselői váratlanul új követelésekkel álltak elő, amelyek nyugat-berlini bíróságok és jogi személyek konzuláris képviselőit érintették. Ezek a követelések ellentétesek az 1971-es, Nyugat-Berlinről szóló négyhatalmi megállapodással. Csehszlovákia nem volt aláírója, részvevője ennek, és nincs is joga, hogy egyoldalúan magyarázza megállapodás tartalmát. Logikus volt tehát, hogy nem fogadhatta el az NSZK-nak ezeket a követeléseit.

Az NSZK-ban az utóbbi hetekben kampányt indítottak azzal a céllal, hogy nyomást gyakoroljanak Csehszlovákiára, mondván: a kancellár nem utazik Prágába, ha nem fogadjuk el az említett követeléseket. Diplomáciai és egyéb csatornákon türelmes tárgya-

Az augusztus 8-i kormány két minisztere változtatott az új kabinetben tárcát: Orlando Letelier, eddigi belügyminiszter, aki Prats tábornok lemondása után ideiglenesen a hadügyi tárcát is vezette, végleg hadügyminiszter lett, és Pedro Felipe Ramirez, eddigi bányaiügyi miniszter a lakásügyi tárca élére került.

Allende az új miniszterek eskütétele előtt elmondott beszédében hangoztatta, hogy az átalakított kormányban ugyanazok a feladatai, mint az eredetileg augusztus 8-án megalakultnak: a polgárháború elhárítása, a terrorizmus elleni küzdelem, a rend helyreállítása és az ország belső és külső biztonságának szavatolása. A chilei elnök éles szavakkal bélyegezte meg a magánfuvarozók jobboldali munkabeszüntését, amely eddig már százmillió dollár kárt okozott az országnak. Utimatúmot intézett a jobboldali sztrájk vezetőihez, hogy vagy fogadják el a kormány javaslatát, vagy a kabinet megszakít minden tárgyalást velük, és minden rendelkezésre álló jármű munkába állításával, valamint a dolgozók széles körű mozgósításával biztosítja az ország szempontjából nélkülözhetetlen szállításokat.

Allende azután felhívta a chilei népet, hogy küzdjön a polgárháború elhárításáért, az államcsíny megakadályozásáért, a terrorizmus felszámolásáért, és tömörüljön a nemzeti biztosság kormánya köré, amely minden szükséges törvényes eszközt igénybe vesz a jobboldali munkabeszüntetés letörésére és a rend helyreállítására, hogy folytatódhasson a megkezdett folyamat a változások kivívására.

A fővárosban százezer dolgozó határozott nemet mondott a reakció államcsínykísérletére. A tüntetésen elítélték a magánfuvarozók sztrájkját, a fasista terrorizmadásokat és szabotázsakciókat, amelyekkel a belső és külső reakció az alkotmányos kormány megdöntését próbálja elérni. A tüntetők kifejezésre juttatták, hogy bizalommal viseltetnek Allende elnök és a Népi Egység iránt. Kifejezték azt a készségüket is, hogy minden támadással szemben megvédik a Népi Egység társadalmi és politikai vívmányait.

Az afgán—szovjet barátság megbonthatatlan

Mohammed Daud, Afganisztán új elnöke rádióbeszédet mondott, a második a monarchia megdöntése és a köztársaság kikiáltása óta. Az elnök bejelentette, biztosságot nevez ki, hogy tanulmányozza és előkészítse az új köztársasági alkotmány tervezetét. Az alkotmány csak azt után lép hatályba, hogy azt az alkotmányozó gyűlés jóváhagyta.

Az elnök hangsúlyozta, „kapcsolataink a Szovjetunióval megbonthatatlanok, Iránnal és Kínával barátiak, és reméljük, hogy azok fejlődni fognak. Sajnos — fűzte hozzá —, Pakisztán az egyetlen ország, amellyel nézeteltéréseink vannak, de az új rezsim nagyfokú türelemmel próbál majd megfelelő megoldást találni a vitás kérdésekre”.

Változások a spanyol külpolitikában

A világsajtó legkülönbözőbb orgánjai az utóbbi időben mind nagyobb figyelmet és teret szentelnek Spanyolországnak. Ennek oka abban a tényben rejlik, hogy Franco Hispaniája az elmúlt évben elsősorban külpolitikai téren bizonyos óvatosságot mutatva kezdett. Úgy tűnik, Madrid — ha nehezen is, — kezdi felismerni, hogy az eddigi berendezkedés a gazdasági, társadalmi és politikai fejlődés legnagyobb gátja. Ennek tudható be az a „felengedés” is, amely a spanyol külpolitikában tapasztalható.

A spanyol kormány újabban alkalmazkodni igyekszik a világpolitika realitáshoz. Aktívan részt vett az európai biztonsági konferencia előkészítésében, elítélte a közel-keleti izraeli agressziót, az amerikai nyomás ellenére sem volt hajlandó csatlakozni a Kuba elleni blokádhöz, s az elmúlt két évben közeledni próbál a szocialista országokhoz is.

Ezzel kapcsolatban érdemes idézni a Lengyel Egyesült Munkáspárt központú lapjának, a varsói Trybuna Ludu-nak nemrégiben megjelent cikkét, amely igen frappánsan foglalja össze ennek a tendenciának fő vonásait. „A spanyol külpolitika felett hosszú éveken át osztatlanul uralkodott a falangista ideológia — írja a lap. A világban végbement változások

azonban megtették hatásukat. Bár a sok éves külpolitikai irányzat még mindig érezhető, nyilvánvaló annak a felismerésnek megérlelődése, hogy Spanyolország érdekelt a kapcsolatok fejlesztésében a szocialista országokkal. A kormányhoz közel álló sajtóorgánmok nyitottak leszögeztek, hogy Spanyolországnak a kölcsönös megértés politikáját kell folytatnia a szocialista országok irányában, sőt, ahol lehetséges, az együttműködés politikájára van szükség.”

Ennek máris megvannak az első eredményei. Madrid jelenleg konzuláris-kereskedelmi kapcsolatot tart fenn Lengyelországgal, Magyarországgal, Bulgáriával, Romániával és részben Jugoszláviával is. Az NDK-val az idén vették fel a diplomáciai kapcsolatokat. A spanyol fővárosban már 1970-ben megnyílt a Szovjetunió tengerészeti képviselete, s az 1972 áprilisi szerződés értelmében Madridban szovjet, Moszkvában pedig spanyol kereskedelmi képviselet létesült.

Spanyol megfigyelők a kormány külpolitikai realizmusaként értékelik ezeket a lépéseket. Ez a realizmus azonban — szögezi le a Trybuna Ludu — megkövetelné, hogy Spanyolország leküzdje az antikommunista dogmákat és mítoszokat.

Kissinger kinevezése után

A Fehér Ház Nixon nyugat-európai látogatását készíti elő

A brüsszeli politikai köröket élénken foglalkoztatja Henry Kissinger kinevezése az amerikai diplomácia élére. Kissinger legújabb bejelentését, amely szerint Nixon tervezett európai útjának csak akkor van értelme, ha előzőleg az Egyesült Államok partnerei elkészítik terveiket a Washington által javasolt új atlanti chartára vonatkozóan, egyelőre nem követte hivatalos reakció, de megfigyelők úgy vélik, a nyugat-európai közös elképzelések semmiképpen sem lehetnek készen október végére.

A két fórumon — a NATO és a Közös Piac szintjén — folyó munka ugyanis tulajdonképpen még csak a kezdet kezdetén tart. A Közös Piac kilenc tagállamának külügyminiszterei szeptember 10-én ülnek össze Koppenhágában elképzeléseik egyeztetésére és ott is elsősorban nem közvetlenül a Washingtonnak adandó válasz, hanem inkább az egységes nyugat-európai politika kialakításának komplex

kérdése lesz az előtérben. A politikai és katonai kérdésekkel egyaránt foglalkozó NATO pedig csak decemberre készíti elő választ Kissinger korábbi elképzeléseire.

Az AFP washingtoni tudósítója kommentárjában utal Henry Kissinger San Clemente-i sajtóértekezletére, amelyen az újonnan kinevezett amerikai külügyminiszter nem rejtette véka alá a Nixon-kormány aggodalmát, hogy az európai szövetségesek csak igen lassan tudják összehangolni a Washingtonnal szemben tanúsított igen eltérő nézeteiket. A Fehér Ház szemmel láthatóan azt várja az Európai Gazdasági Közösség külügyminisztereinek szeptemberi tanácskozásától, hogy ezen kellő egyetértés születik, amely végül is lehetővé teszi majd, hogy komolyan szóba kerülhesse Nixon európai körútjának időpontja. A tudósító azt sem tartja kizártnak, hogy mielőtt Nixon Európába utazik, Kissinger látogat el ide, megpróbálva elsimítani az ellentéteket.

Tanaka miniszterelnök nyilatkozata:

Japán és a Szovjetunió együttes kívánsága a kétoldalú kapcsolatok mielőbbi bővítése

Tanaka Kakuei japán miniszterelnök küszöbönálló szovjetunióbeli látogatásáról nyilatkozott a TBS japán tv-társaságnak.

— A tárgyalásokon — mondotta Tanaka — mindkét félnek olyan szellemben kell fellépnie, amely előmozdítja a kölcsönös megértés kialakítását. Ezek fontos tárgyalások lesznek — folytatta a miniszterelnök és hozzátette: Nekünk egyáltalán nem áll szándékunkban valamilyen előzetes feltételeket támasztani a Szovjetunióhoz fűződő kapcsolatokban. Bár a Szovjetunióval való kapcsolatokban különböző problémáink vannak, nincs olyan érzésem, hogy ezek a csúcsszintű tárgyalások epizodikus jellegűek. A miniszterelnök megállapította: mindkét fél közös kívánsága, hogy megteremtsek azokat a feltételeket, amelyek szükségesek az érintkezés bővítéséhez, a gazdasági kapcsolatok aktivizálásához, és lehetőség szerint a békeszerződés megkötéséhez.

Ugyanakkor nem szabad azt gondolni — folytatta Tanaka —, hogy a békeszerződés megkötése nélkül lehetetlen az együttműködés. A Szovjetunió által javasolt hét gazdasági tervetből jelenleg kettő már az aktív vizsgálat stádiumában van.

Botrány Bordeaux-ban — politikai háttérrel

Bordeaux-ban, a világhírű francia borközpont egyik nagy cégénél igen nagyarányú borhamisítást lepleztek le. A cég pincéiben 20 ezer hektoliter (3 millió palack) bort zároltak, mert megállapították, hogy azt sokkal kevésbé ismert, más vidékről származó, gyenge minőségű borból „készítették”. Cukrot, valamint olyan szőlő kivonatot adtak hozzá, amelytől a készítmény az igazi bordeaux-i bor színét kapta, és azt a legértékesebb márkás borként hozták forgalomba bel- és külföldön.

Az eset most, a szüret előtt, igen súlyosan érinti a francia bortermelőket. Világszerte keresett boraik hitelét különösen rontja, hogy — szakértők szerint — egyedül Bordeaux-ban évente 200–300 ezer hektoliter bort „kereztesznek” ilyen módon, és a bordeaux-i ként forgalomba hozott borknak legalább a fele hamisított.

A Nouvel Observateur című hetilap a borbotrány meglepő politikai háttérére derít fényt. A cég, amelynél a hamisítást felfedezték, Bordeaux legelőkelőbb és leg gazdagabb vállalatának, a 300 évvel ezelőtt alapított arisztokrata Chartrons-borháznak szállított. A Chartrons látja el Franciaország összes követségeit és külföldi képviseleteit, híres lakrakai vannak New Yorkban, Londonban, Tokióban, Stockholm, Hamburgban és Amsterdamban.

Megírja a lap, hogy a Chartrons-ház a legnagyobb támogatója Jacques Chaban-Delmas volt miniszterelnök-

nek, aki a felszabadulást követően e cég intenzív anyagi és erkölcsi segítségével lett — és maradt azóta is — parlamenti képviselő, illetve Bordeaux polgármestere. Emlékeztet a lap arra, hogy tavaly októberben Chaban-Delmas ezekkel a szavakkal nyújtotta át a becsületrendet az ősi borház dinasztia egyik tagjának: „Sohasem felejttem el azt, amit önök értem tetek, attól kezdve, hogy Bordeaux-ba érkeztem.”

A Nouvel Observateur szerint a most leleplezett — és a pénzügyminisztérium ellenőrei által felfedezett — borhamisítási botrány mögött az a személyi és politikai ellentét húzódik, ami Giscard d'Estaing pénzügyminiszter és Chaban-Delmas között fennáll. Mind a pénzügyminiszternek, mind a volt miniszterelnöknek és jelenlegi bordeaux-i polgármesternek olyan ambíciója van, hogy indul az 1967-es köztársasági elnöki választáson. Emlékeztet a lap arra, hogy az az adóbotrány, amely szerint lelepleződött, hogy Chaban-Delmas négy esztendőn át nem fizetett vagyona után egy centimes adót sem, másfél évvel ezelőtt szintén a pénzügyminiszter tudtával és hallgatóságos jóváhagyásával robbant ki, és a hozzá tartozó dokumentumokat a pénzügyminisztérium prezenált. Ez a botrány — bár Chaban-Delmas annak idején keservesen magyarázkodott a tv nyilvánosság előtt — nagyban közrejátszott a miniszterelnöki poszt-ról való leváltásában.

Nemcsak fogolycsere

A most aláírt indiai—pakisztáni megállapodás azt rögzíti, hogy az 1971-es háború után fogságba esett 93 ezer pakisztáni katona visszatérhet hazájába, hogy Bangladesbe költözhessen 160 ezer Pakisztánban élő bengáliai, s hogy a Bengáli Népi Köztársaságból Pakisztánba települhetnek azok a bihari nemzetiségűek, akik ezt kívánják. Mégis lényegesen többről van szó: csaknem két évvel a háború után most lehetőség nyílt arra, hogy az ázsiai szubkontinensen — az új status quót, az új erőviszonyokat figyelembe véve — megkezdődhessen a békés fejlődés új szakasza.

Az események, amelyek a Himalájától délre két évet történtek, lényegében véget vetettek annak a természetellenes állapotnak, amely a brit gyarmati uralom tipikus öröksége volt. A bengáliakat — a tervet kidolgozó Lord Mountbatten és agytrösztje — 1947-ben összeházasította a pandzsábiakkal. Az egyetlen kötelek csak a muzulmán vallás volt az új pakisztáni állam két része között, 1800 kilométer távolság választotta el a keleti és a nyugati országrészt. De gazdasági, kulturális téren kilométerekben ki nem fejezhető messzeségben feküdt Dacca Islamabadtól.

Néhány 1970-es adat: Nyugaton 26 ezer, Keleten 6 ezer kórházi ágy volt. Egy véka rizs Nyugaton 18 rúpiába, Keleten 50 rúpiába került. Az országot uraló 22 család mind a nyugati országrészből származott. A kormányhivatalok tisztviselői karának, a diplomáciai szolgálatnak 85 százaléka származott Nyugatról, a hadsereg tisztjeinek 95 százaléka, a 17 tábornokból 16 ebből az országrészből került ki, noha éppen Kelet-Pakisztán volt a népesebb.

Ilyen körülmények közepette jogos volt a bangladesi függetlenségi moz-

galomnak az az értékelése, hogy Kelet-Pakisztán nem része, hanem gyarmata Pakisztánnak. Még inkább ki derült ez 1971 márciusában, amikor Jahja Khan rezsimje a törvényes választás eredményeit úgy próbálta megváltoztatni, hogy a keleti országrészre szabaddította a baludzsiztáni hőhért, Tikka Khant. Az egykori őrmester katonái tömegmészárlást rendeztek, csaknem két millió ember kénytelen volt Indiában keresni menedéket. Háromnegyed éves ellenállás után azonban az indiai hadsereg segítségével győzelmet aratott a bengáliak partizánhad-serege, létrejött Ázsia új, független állama.

A végre most megoldóba levő kérdések erre az időre nyúlnak vissza. Reményelt, hogy Pakisztán új vezetése a realitások oldaláról közeledett a háború által öröklött hagyott problémákhoz. Az erőviszonyok reális figyelembevételével ugyanis már nem lehet a történelmi fejlődés visszafordítására számítani. Banglades valóság. S e mostani megegyezés a pakisztáni—bangladesi diplomáciai kapcsolat felvételét készíti elő. (Erre Bhutto pakisztáni elnök már júliusban felhatalmazást kapott a parlamenttől.)

A három ország — India, Pakisztán, Banglades — békés együttélése és együttműködése közös érdek, hiszen amúgy is rendkívüli erőfeszítéseket kívánnak azok a gazdasági, társadalmi problémák, amelyekkel a szubkontinensen napjainkban meg kell birkózni. A pakisztáni—indiai megállapodás újabb bizonyíték arra is, hogy a legnehezebb kérdésekben is sikerül előrelépni, ha megvan a kölcsönös jóakarat, a rugalmasság, a tárgyalási készség. Ilyen szempontból a mostani egyezmény az indiai szubkontinens országainak újfajta viszonyát is előkészíti.

Kína és az el nem kötelezettek

Egy indiai hetilap kommentárja

Kína megfigyelői minőségben részt kívánnak venni az el nem kötelezett országok algéri értekezletén. A New Wave című indiai hetilap kommentár fűz az ezt bejelentő közleményhez. „A maoista vezetők érdeklődése az el nem kötelezettségi mozgalom iránt nem kelt meglepetést, bár még nemrégiben Pekingben az »el nem kötelezettség« kifejezés úgyszólván szidalomnak számított” — mutat rá a lap.

„Vajon van-e valamilyen alapja annak, hogy Peking bármilyen szerepet töltsön be ebben a mozgalomban? Mint-hogy a fiatal államok függetlenségét az imperializmus és a neokolonializmus fenyegeti, az el nem kötelezettség elengedhetetlen alkotóeleme az antiimperializmus. Sok el nem kötelezett ország azonban alapos gyanakvással él a kínai vezetőség antiimperializmusát illetően.”

Pekingben — mutat rá a New Wave — nagy hangú kijelentéseket tesznek az imperializmus ellen, de a maoisták szavai és tettei nem fedik egymást. Elegendő ezzel kapcsolatban emlékeztetni a dél-ázsiai eseményekre, a bangladesi nép felszabadító harcára, és mindjárt világossá válik, hogy a valóságban mi rejlik az effajta nagy szavak mögött.

Peking és az imperialista erők összefogásának másik konkrét bizonyítéka az a kínai állítás, amely szerint a fiatal államok függetlenségét és szuverenitását nem annyira az imperializmus, mint inkább a Szovjetunió fenyegeti. Az ilyen állítások teljes mértékben ellentmondanak mindannak, amiről az el nem kötelezett országok saját tapasztalataik alapján győződ-

tek meg. Lényegében nincs egyetlen olyan el nem kötelezett ország sem, amely ne szenvedte volna el az imperialista hatalmak állandó gazdasági, politikai nyomását, vagy amelyet ne fenyegettek volna az imperialista hatalmak, és ugyanakkor ne kapott volna anyagi és erkölcsi támogatást a Szovjetunió vezette szocialista államoktól a fenyegetés és nyomás elhárításához.

„E téren a legvilágosabban látható a demarkációs vonal. A kínai vezetők által terjesztett mesékkel szemben az el nem kötelezett országok jól tudják, hogy a Szovjetunió megbízható barátjuk. A kínai vezetők az imperialista körökben látják esetleges vagy talán ténytleges szövetségeseiket abban a küzdelemben, amelyet a Szovjetunió ellen folytatnak” — írja végül az indiai lap.

A Skylab űrrekordja

A Skylab 2. legénysége engedélyt kapott, hogy folytassa útját. Ez volt az első nap, amikor a földi űrközpont az űrhajósok megfigyelése alapján, a műszerek adatai szerint döntötte el, maradhat-e tovább a világűrben a három asztronauta. Az út folytatására kiadott engedély kilenc napra szól, ezután ismét megvizsgálják a legénység egészségi állapotát, nem okozott-e komolyabb károsodást szervezetükben a súlytalanság.

A Skylab 2. programja 59 napos — ha ezt az űrhajósok nem is tudnák kitölteni, az engedélyezett újabb kilenc nappal máris túllépték az amerikai űrállomás előző legénységének 28 napos űrtartózkodási rekordját.

VILÁGHÍRADÓ

Naghammádi, az alumínium városa

Asszuán, Heluán, Naghammádi... Három mérföldkő az egyiptomi iparosodás útján. Az asszuáni vízierőmű villanyenergiát ad. Heluán vasat és acélt, Naghammádi pedig a színesfémkohászat úttörője lesz. Korántsem a véletlen műve, hogy az iparfejlesztés e három kiemelkedő alkotása egyaránt a Szovjetunió nevéhez fűződik. Az izraeli és az amerikai propaganda érthető módon a szovjet fegyverszállításokra helyezi a hangsúlyt, holott a közel-keleti erőviszonyok szempontjából — legalábbis hosszú távon — sokkal nagyobb jelentőségűek azok a beruházások, amelyek a fejlett ipari társadalom alapjait rakják le.

Hejkál, az Al Ahram főszerkesztője érdekes és tanulságos összehasonlítást tett a szovjet segítség és a sokak által áhított nyugati támogatás között. Eszerint az előbbi a társadalom gyökereit alakulását vonja maga után, míg az utóbbitól nem várha-

tó lényeges változás. A Szovjetunió közreműködésével megvalósuló beruházások az ipari országok sorába emelik a mezőgazdasági Egyiptomot, míg a tőkés hitelek csupán a burzsoázia, a középosztály érdekeit szolgálják, a jó módú fogyasztóréteg magasabb szintű igényeit elégítik ki, az általános életszínvonal emelkedés látszatát keltve. Az iparosítás szükségzerű velejárója — mutatott rá Hejkál — a munkások társadalmi megkülönböztetése, illetve számbeli és minőségi erősödése. Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy Asszuán, Heluán és Naghammádi a jövő előhírnökei, a szocialista irányú társadalmi fejlődés műhelyei.

Hogy mennyire összefüggő egész az iparosodás folyamata, arra jellemző, hogy a Naghammádiban épülő alumíniumkombinát az asszuáni erőmű legnagyobb fogyasztója lesz, évi energiatermelésének egynegyedét használja fel. Minthogy az alumínium-

mot elektrolízis útján állítják elő, az olcsó villanyenergia- val akkor is rendkívül gazdaságos a termelés, ha a bauxitot külföldről hozzák be.

Az épülő alumíniumkombinát a színesfémkohászat korszakába emeli az egyiptomi ipart, s szükségszerűen kihat egy sor iparág megalapozására, továbbfejlesztésére.

Az iparügyi miniszter helyszíni látogatása során joggal állapította meg, hogy a világ legkorszerűbb üzemei közé tartozik. Tervezői szovjet mérnökök, s teljes berendezését szovjet vállalatok szállították. Ebből logikusan következik az is, hogy a kombinát vezető szakembereit, szakmunkásait ugyancsak a Szovjetunióban képezik ki.

Az építkezési, szerelési munkálatok lendületesen folynak. Mindössze 14–15 hónap van hátra a termelés beindításáig. Az eredeti tervek szerint évi 100 ezer tonna alumíniumot termel a kombinát. A nyersanyag és a berendezések árát késztermékben fizetik vissza. A beruházás teljes költsége 72 millió font, az évi termelési érték pedig 30 millió fontot tesz ki. Az iparügyi miniszter máris jóváhagyta azt a fejlesztési tervet, amely évi 140 ezer tonna alumínium előállítását irányozza elő.

VISSZAESŐK – ÖNMAGUKRÓL

„Szerintem nagyon egyszerű”

...és én nem megyek oda többé vissza!” — írta volt nevelőjének egy tizedik börtönbüntetéséből szabadult asszony. Amikor tizenegyszer is visszakerült, a nevelővel találkozási fülig vörösödött. Aztán ugyanúgy folyt minden tovább, ahogy az előző büntetések alatt...

A szabadulás után nem kötelező levelet írni. És ígéretet sem kell tenni. Amit tehát ez az asszony levelében írt — éppen ezért — biztosan őszintén gondolta. És őszintén gondolták szinte mindnyájan, akik szabadulnak. Egy részük mégis visszakerül...

Negyvenéves, özvlő, még mindig csinos asszony. Nem tudja megmondani hányszor volt benn.

— Egyik nap azon gondolkodtam, hogy melyik gyereke, mikor született. Nem jöttem rá...

— Sem az első, sem a második házasságom nem sikerült. Megpróbáltam a harmadikat... Két vagy három esetben megvált az első férjem. Akkor megfogadtam, hogy többé nem követek el semmit... Elhelyezkedtem, dolgoztam, aztán megint többet dolgoztam „maszek alapon”. Újra bekerültem. A harmadik férjem mellett sokáig nem volt semmi. Dolgoztam: jegyzővizsgáló voltam a MÁV-nál. A férjem is ott dolgozott... amíg ki nem rúgták. Nagyon ivott. És nem is tud lemondani az italról. Nem dolgozott. En meg nem számoltam el a jegypénzzel. Egyszer négyszáz, egyszer hétszáz forinttal. Kölcsönöket vettem fel, aztán anyósom egy hónapi pénzét... Egyébként ő jelentett fel, ez indította el a börtönt.

— Belefáradtam a börtönbe, és ez elég. Én érzem magamban, hogy megállok a lábamon. Nagyon biztos vagyok benne, hogy nem kerülök vissza! Ha negyvenéves koromban nem tudok változni, akkor megérdemlem, hogy itt rohadjak a börtönben!

— Az első férjem mellett nem is tudom, miért csináltam. Az ember mindig arra gondol, hogy nem lesz belőle baj. Mégis bekerültem... Most nem gondoltam rá, hogy bekerülhetek, meg talán az első esetben... Hogy miért csináltam? Az előzőkről nem tudom megmondani. A mostaninál a férjem miatt, mert nem dolgozott. Szórakozni sohasem jártam, soha nem ittam... Komolyan, nem tudom! Pedig sokat dondolkoztam rajta, elhihet! Volt rá elég időm...

Az ügyész súlyosbításért fellebbezett

Szökésért tíz hónap szabadságvesztés

1973. augusztus 28-án Alampuszta-ról Kovács Sándor börtönfőkezelő elítelt megszökött. Néhány órával később elfogták.

Augusztus 31-én fogolyszökés büntetésének vádjával már a bíróság elé állították. Gyorsított eljárással tízhónapi szigorított börtönbüntetésre ítélték. A feltételes kedvezményből kizárták. Az ügyész súlyosbításért fellebbezett.

Eddig a hír Nézzük a következményeket! Újabb ítélet, szigorúbb fokozat — lényegesen kevesebb kedvezményben nem részesülhet. Néhány rettenetesen töltött óráért drágán fizetett.

A józan ész képtelen magyarázatot találni. Nem tudom, minek lehet nevezni a mostani esetet is: megmondhatatlanságnak, felelőtlenségnek, okatlan kockázatvállalásnak, a szabadsággal, az étellel való bűnös közömbösségnek? Kovács Sándor egyéves ítéletéből öt hónap múlva szabadult volna. A logika csödjé!

Nem egy esetben adunk hírt szökésekről, szökési kísérletekről, a szökevények elfogásáról, felelősségre vonásáról.

Hazánkban évtizedek óta nem volt eredményes szökés, valamennyiüket elfogták és súlyosan megbüntették.

A „véletlenek” sorozatos ismétlődése okozza ezt? Nem! A fogolyszökés veszélyes a társadalomra, és ennek megfelelően védekezik ellene. Ideig-óráig egyeseknek sikerülhet kibújni a büntetés-végrehajtás alól, de nem végleg. A szökevények üldözésére olyan apparátus indul, amely minden körülmények között, ide értve a fegyverhasználatot is, megakadályozza tervük végrehajtását. Példák igazolják, hogy a szökevények menekülés közben súlyos bűncselekmények elkövetésétől sem riadnak vissza. A lakosságtól segítséget nem várhatnak, ellenük fordulnak és a hatóságokat támogatják.

A szabadság korábbi viszonyrendszerének járható útja van. Törvény biztosítja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét. Kovács Sándorra is vonatkozott volna. De ő ehelyett mást választott. Azt az utat, amely csak hosszú-hosszú kerülővel — újabb börtönbüntetésen keresztül vezet a szabadsághoz. Erre a rázós útra nagyon veszélyes rálepní. Aki mégis megpróbálja, a vesztébe rohan: számolnia kell azzal is, hogy könnyen az életével is fizethet...

—ZIMM—

Nem bírtam magam rákényszeríteni! Itt más. Itt kényszer van, itt meg kell csinálni, amit mondanak.

Szintén fiatal. Súlyos testi sértésért, tiltott határtátlépési kísérletért már volt börtönben. Most garázdaságért ítélték el.

— Mit szólna, ahhoz, ha valaki azt mondaná magára: visszaeső bűnöző? — Jogosnak tartanám. Sőt, az is természetes, hogy súlyosabban ítélnek meg. — Tehát magának is ez a véleménye saját magáról? — Nem. Elkövettem a bűncselekményeket, ezért joggal neveznek visszaesőnek. De az életviteltem nem ilyen volt, nem úgy éltem, mint egy bűnöző... Akkor tarthatnám bűnözőnek, ha jó fizikai adottságaimat bűncselekmények elkövetésére használnám...

— És akkor hogyan lehet egy „nem bűnöző” bűnözővé? — Szerettem a könnyelmű társaságot, a szórakozást. Nem szerettem a pontos, beosztó embereket. Persze, azért rendszeresen dolgoztam; hét évig bányában is... Többször verekedtem, de csak kétszer ítélték el miatta. Sokáig lenyelletem a mérgemet, aztán robbanok. Így vezetem le az idegességemet... ha ittas vagyok. Hát ez az igazság: józanul fogom magam, ittasan már kevésbé.

— Akkor mi a megoldás? Nem fog inni? — Nem vagyok részeges. — Tehát akkor verekedni is fog, ha kikezdenek magával? — Miért, inkább hagyjam, hogy a szemembe ne vessenek?

Negyvenhét éves. Valamikor ismert futballista volt. — Negyedszer vagyok börtönben. Volt súlyos testi sértésem, hatósági közeg elleni erőszak, akkor még így nevezték, lopás, sikkasztás, gyermektartási kötelezettség elmulasztása, újra lopás, kéamkák... soroljam tovább? Eből máris összejön négy ítélet...

— Először súlyos testi sértésért ítélték el. Akkor a feleségem palját vertem meg... A hatóság elleni erőszak pedig az volt, hogy a főnökömet... Nem tudtam két arcot mutatni! Nem türtem az igazságtalanságot. Most már inkább ráhagytok mindenkire mindent...

— Nézze, jó focista voltam, hívtak egyik egyesületből a másikba. Repülőgép-szerelő voltam, ki akartak küldeni a Szovjetunióba is... Sőt, negyvenkilencben egyetemre is küldtek! Minden lehetőséget

Az értelmesező szótár meghatározása szerint a felelősség az a kötelesség, amelynek alapján valaki felelős valakiért, valamiért. Ezt mindenki tudja, miért kell külön hangsúlyozni — vetődhet fel a kérdés. Azért — hogy mindjárt válaszoljunk is — mert az élet gyakran teremt olyan helyzeteket, amikor a felelősök zivizesen megfelelkeznek kötelezettségeikről.

A Fővárosi Bíróság nemrégiben egy foglalkozás körében elkövetett súlyos testi sértés ügyében hozott ítéletet. A „tettes” hathónapi szabadságvesztés-büntetésre ítélték, amelyet kétévi próbaidőre felfüggesztettek. Ne téveszsen meg senki, hogy a tettes szó idősebbé tett! Ez nem jelenti azt, hogy felmentjük. Aki szabálytalanságot követ el, vállalnia kell annak következményeinek a felelősséget, adott esetben a büntetést.

A Ruhatisztító Szövetkezet egyik telepén a hagyományos, kézi vasalókat korszerű, nagy teljesítményű gépek váltották fel. Az itt dolgozó asszonyok,

megadtak... én voltam mindegyiknek az oka.

— Aztán, amikor már megjártam a börtönt, egyre csak azt hallottam: ilyen szakember kell nekünk... Ezt vagy azt rád bízuk, mert csak te értesz hozzá... Aztán mondták, hogy kiemeljük magát, de nem lehet... Ha előző akartam jutni a priusom mindent keresztülhúzott! És az emberben benne van: hiába dolgozol, tizenhárom forint órabérnél soha nem lesz több, nem jutsz előbbre!

— Az anyagiak is elkeverítettek. Amikor harmadszor szabadultam, és elhelyezkedtem, kétezerhatszáz forintot kerestem. A fele elment. Tizenegyezer forintot kellett visszamenőleg gyermektartás címén kifizetnem, fizettem a bűnyűgyi költségeket. És az al-bérletet... Pedig saját házam volt, még az egyesülettől kaptam. Most azért ülök itt, mert onnan hoztam el dolgokat!

— Segítség? Senkim sincs, senkivel sem tartok kapcsolatot. A harmadik feleségem-től még nem váltam el, de nem jön már rendbe a házasságunk. A munkatársaim sem segítettek. Azt hitték, az a segítség, ha meghívják egy pohár sörre... Tudom, tőlem akarja hallani, hogy én mit gondolok, miért járom a börtönt. Hogy miért kerülök vissza... El voltam kaptva... Aztán nekem egy-két pohár elég, hogy utána csináljak valamit. Gyenge akaratom van... És nem mertem szembenézni a tényekkel, azzal, hogy börtönben voltam. Pedig ez tény... Tudja, mit csinálók, ha újra kiszabadulok? Mindenki nekem hangosan kikiabálom, hogy honnan jöttem, ki vagyok. Ha valaki első nap elhúzza a száját, akkor még mindig van hét napom, hogy másik helyet keressék... Később már egy szót sem szólhatnak! Én megmondtam, hogy honnan jöttem!

„Szerintem nagyon egyszerű” — mondta az egyik elítelt. Az elmondottakból nem ez derül ki: mindenki más-más miatt bukik el — vagyis más-más körülményekkel szemben marad alul. Egy azonban közös: a bukás oka — s ez kimondva vagy kimondhatatlanul, minden „valóságban” benne van — az egyén maga.

Abban, hogy ne kerüljön vissza, mindenki elsősorban csak magára számíthat. A bv. intézetben felkészítik a szabadulásra, szabadulás után — jobban vagy kevésbé — segíti a környezete is, de magának és a saját lábán kell megállnia! Ha ez nem sikerül — újra visszakerül...

B. J.

Életre nevelés

3. Nem csak dolgozni kell megtanulni

Az állami gondozott gyerekek száma növekszik: míg 1961-ben csak huszonöt ezren voltak, tíz évvel később már harminchat ezren. S ez még mindig nem mutatja a valóságos helyzetet — a nevelőotthonokban elhelyezetteknek jóval több a veszélyeztetett gyerekek száma. Ez már régen nem pedagógus- vagy helyprobléma. Társadalmi ügy. Pénzügyi vonatkozásai sem elhanyagolhatóak — a gyerekek eltartásának, neveltetésének költségei már közel járnak az évi félmilliárd forinthez... De nemcsak a pénz nehéz előteremteni, megfelelő pedagógusgárdát kell létrehozni, meg kell teremteni a munkalehetőségeket, zökenőmentessé kell tenni az életbe való kilépést stb. S ez még annyira sem egyszerű, mint ahogy az előző cikkeinkből — esetleg — kiderülne...

— Tizennégy éves koromban csavargásért kerültem intézetbe, többször megszöktem, így lettem javító. Tizennégy éves koromban kerültem ki. Szakmám is volt; a nevelőnek köszönhettem, hogy tanultam... Férjhez mentem, de a férjemet az édesanyja hazacsalta. Akkor kezdtem el a bűncselekményeket... Huszonkét éves voltam, amikor először elítéltek. Most a két gyerekeim is állami gondozottak...

— Volt egy fiatal nálunk, Tökölről szabadult. Azzal nem lehetett bírni, annak semmiféle fenyegetés nem használt. Nevelőintézeti gyerek volt... A másik zárkában is a nevelőotthoniakkal van a legtöbb probléma. Nincs senkiük, nincs veszténivalójuk...

A két elítelt által mondottak egyáltalán nem azt hivatottak bizonyítani, hogy a nevelőotthonból a börtönbe vezet az út. Inkább azt, hogy az állami gondozás nem tudja mindazt nyújtani, amit egy kiegyensúlyozott, normális családi élet... Őket is munkára nevelték, az asszonyt is — aki még szakmunkás bizonyítványt is kapott — és a fiúkat is, akikkel a „legtöbb probléma” van még a börtönben is.

Munkára nevelés — életre nevelés. Ez igaz is, azonban egyenlőségjel mégsem tehető a két fogalom közé. Mert az élet nem csak munkából áll. Az életben minden esemény, kapcsolat — és a munka is — valamilyen érzelmi reakciót vált ki. És nem mindegy, hogy milyet... Az az asszony, akinek az első megrázkódtatás kihúzza a lába alól a talajt, valószínűleg nem állt eléggé biztosan a lábán, nem volt eléggé önálló ember. S ez „fejlődési rendellenesség” is lehet: a nevelőotthon munkára nevel — önállóságra, döntési tudásra, életismeretre már kevésbé...

B. J.

TETT ÉS FELELŐSSÉG

lányok hamar megtanulták a berendezés kezelését, s csaknem olyan biztonsággal végezték munkájukat, mint korábban. Egyetlen dolog zavarta csak őket: a berendezés üvegablaka — amelyen át ellenőrizték a vasalást — hamar bepárasodott, s ilyenkor nem látták, hogyan dolgoznak a hengerek. Ezért rendszerint leemelték a kisablakot, s ha kellett, benyúltak a hengerek közé, hogy elsimítsák a ruhát. Ez természetesen szabálytalan volt. Az üzemvezető meg is mondta: ha még egyszer észreveszi, hogy valaki megszegi a biztonsági előírásokat, pénz-büntetéssel sújtja. Az asszonyok tudomásul vették a szankciót, de ha a főnök nem látta, csak levették ezt, az egyben védelmet is jelentő kisablakot, hogy könnyebben dolgozzanak.

Nemrégiben a telepre egy tizenhat éves kislány került: Éva. Igen ügyesnek bizonyult,

s míg előbb csak a tisztítógépből kiszedett ruhák rázogatóját, csoportosítását bízták rá, később megmutatták neki a vasalógép működését is. Azon a napon, amikor a baleset történt, Éva már szinte „betanított” vasalóként dolgozott. Az egyik asszony — műszakvezető — mindjárt leemelte a kisablakot. Valaki oda-szólt Évának: simítsa ki a ruhát, mert megint begyűrődött. A kislány szolgálatkészben benyúlt a gébbe: a hengerek elkapták a bal kezét, s annyira összeroncsolták-égették, hogy minden orvosi erőfeszítés ellenére sem tudták megmenteni, le kellett vágni.

A tizenhat éves kislány egy életre sérült lett. Bármilyen előrehaladt a gyógyászati segédesszközök tudománya, gyártása, az igazi kezét nem lehet tökéletesen pótolni. S ha meg-gondoljuk, hogy elkerülhette volna... Csúpan azon múltot,

Hasonló a helyzet a fékezhetlen fiúknál, de tévedés lenne azt hinni, hogy bűncselekményeikért, magatartásukért a nevelőotthon vagy az ottani nevelés hibáztatható! Cselekedeteikért kizárólag ők felelősek — hiszen, ha nem így lenne, gondnokság alá helyezték volna őket! —, nekik kellett választani a jó és a rossz között.

A nálunk jóval érdekesebb — egy nevelőotthon igazgatója — így foglalja össze, az egyébként nem egyszerű, szerteágazó problémát:

— A családi nevelést nem tudjuk pótolni. De azok a gyerekek, akik idekerülnek, még mindig jobb helyen vannak, mint abban a környezetben, amelyből ki kellett emelni őket! Általánosítani nem lehet: a nevelés módszere és eredményessége függ attól, hogy mikor és milyen körülmények között került intézetbe, függ a korától, szemléletétől, attól, hogy hagyja-e nevelni magát stb. A csavargók, galériatagok számára az intézet börtön. Ők azok, akik állandóan megszöknek. Velük nem lehet megszeretni az intézetet, pedig ez lenne az egyik célunk, megértetni, hogy ez az ő otthonuk. Hangsúlyozzuk, hogy olyan lesz az intézet, amilyen teszük, ahogy rendben tartják.

A nevelőotthoni gyerekeket a legnagyobb megrázkódtatás akkor éri, amikor kilépnek az „életbe”: a pedagógusok helyett művezetőkkel, csoportvezetőkkel találják szembe magukat, akiknek nem a nevelés a feladatuk, s jó részük bánni sem tud a rendszerint sérült lelkű gyerekekkel. — Nagy segítséget jelent, ha valamilyik vállalat munkát ad az otthonoknak; a gyerekek a vállalat bedolgozói lesznek, s ezzel kialakul valamilyen kapcsolat. Ha tizennégy éves korában ennél a vállalatnál helyezkedik el, már nem egészen idegen ott...

Az első kísérlet — amely a munkára nevelés eddigi tartalmát is kibővíti —, ha beválik, óriási lépést jelent. A Gyár-és Gépszerelő Vállalat tanműhelyt épített az egyik nevelőotthonban. A teljes felszerelés mellett, szakoktatókat is küldött az intézetbe, akik a hegesztő szakma gyakorlati részére oktatják az állami gondozott fiúkat. Az elméleti képzést — párhuzamosan — szakmunkásképző intézetben kapják. S ha betöltik a tizennégy-cadik életévüket, az általános iskolai bizonyítvány mellett szakmunkás bizonyítvánnyal is rendelkeznek, és annál a vállalatnál helyezkednek el, amely szakmunkássá képezte őket.

B. J.

hogy betartsák a munkavédelmi előírásokat!

Ezzel le is zárhatnánk az ügyet. Csakhogy a baleset után nem sokkal olyan önkidőző biztonsági berendezést szereltek fel a vasalógépre, hogy a hengerek már akkor leállnak, ha csak közelít feléjük valaki. Az is kiderült, hogy a biztonsági berendezés a géppel együtt érkezett külföldről, még annak idején. A gazdasági vezetők, a főmőrnők, a biztonsági megbízott havonta megtartották a munkavédelmi szemináriumokat, a dolgozókat rendszeresen balesetvédelmi oktatásban részesítették — mégis csúpan a baleset után derült ki, hogy a biztonsági berendezést elfelejtették felszerelni!

Azt a betanított munkásnőt, aki megszegte a munkavédelmi előírásokat, s tettének ilyen súlyos következménye lett, a bíróság felelősségre vonta. A szövetkezet gazdasági és műszaki vezetői felett csak a saját lelkiismeretük ítélezhet. Ha ítélik meg egyáltalán — nem lesz enyhe az ítélet...

S. I.

Az utolsó felvonás következik

Ne essék félreértés, írásunk tárgya nem szindarab. Egy — ötvenedik születésnapjához közeledő, meglehetősen fáradt ember benyomását keltő — elítélt fogalmazott így, amikor megkérdeztük: mikor akar már végre változtatni életmódján?

Huszonnégy éves volt, amikor elkövette az első bűncselekményt. Azóta nincs megálás. Most így válaszolt:

— De most már az utolsó felvonás következik...

Azokat az éveket herdálta el felelőtlenül, amelyek nagyon szépek is lehettek volna. — Hosszan tartó, nehéz csend követte az alábbi kérdést:

— Volt egyáltalán ifjúsága? Aztán lassan beszélni kezdett.

— Az egészen fiatalkori évekre szívesen emlékszem. Elsősorban a gimnázium négy osztályára. Az érettségire, az érettségi utáni bankettra, azokra a barátokra, akik eljöttek, hogy felköszöntsének a nagy esemény alkalmából. A későbbi évek már nem sokat értek. Börtön és újra börtön. Alig szabadulok az egyik ítéletből, már kapom is a másikat. Huszonöt év... — legyintett szomorúan. — Az az időszak egy ember életében, amikor megalapozhatja öreg napjait. Épít magának egy szép kis családi házat, hozzá taka-

ros kertet, s amikor megöregszik, kerteszkedhet a maga portáján, saját kerítésén belül. Ez nekem már nem adatik meg...

— Az utolsó „felvonást” említette. Mi volt az első?

— Nehéz rá visszaemlékezni, úgy összerakni az eseményeket, ahogyan voltak. Azzal kezdődött, hogy megnősültem, és nem néztem meg eléggé, hogy kit veszek feleségül. A feleségemnek semmi sem volt elég. Napokig veszekedett, ha véletlenül ötven forint hiányzott a fizetéséből. Hiába magyaráztam, hogy nekem is jogom van némelykor meginni a barátaimmal egy-egy pohár sör. Szép lassan elidegenedtem minden barátomtól. Mindig azonban nem lehet egyedül az ember. Újra találkozni akartam barátaimmal. Amikor jóízűen beszélgettek a vendéglő kertjében, leültem közéjük. Pénzem nem volt, hát szereztem. Mikor, mennyit? Kétszáz, háromszáz forintokat. Volt rá eset, hogy ötszázat. De ezeket a pénzeket vissza is kellett volna adni, vagy visszatenni oda, ahonnan engedély nélkül elvettem. Ezekből a pénzekből lettek a csalások, a sikkasztások. Ha jól emlékszem, először felfüggesztett ítéletet kaptam. A próbaidő azonban nem telt le. Újra bíróság elé kerültem. Másodszor sem kaptam nagy ítéletet, de elrendelték a korábbi hat hónap végrehajtását is. Együtt sem volt több másfél évnél a két ítélet. Két évnél nagyobb ítéletet egyszer sem kaptam. Mindig abban reménykedtem, majd mellékesen keresek anynyit, hogy a tartozásaimat rendezhessem. Ez hol sikerült, hol nem. Többnyire nem. Akkor már sehogyan sem jött össze annyi, hogy a tartozásaimra futotta volna. Nem is nagyon zavartattam már magam... Tessék elhinni, hogy őszinte vagyok, meg lehet nézni a papírjaimat!

Rövid ideig gondolkozott, aztán folytatta:

— Most is azt mondom, ha a feleségem több belátással lett volna irántam, nem vesztetem el életem huszonöt évét! Később már százötven-kétszáz forintot üzem is volt. Az olyan embernél, amilyen én voltam, már nem is annyira az összeget vette alapul a bíróság, hanem azt, hogy a sokadik szabadságvesztés-büntetés kapom.

— Meddig maradt együtt a feleségével?

— Ilyen előzmények után természetes következmény volt a válás. Öt évet „húztunk le” együtt. Ez sem volt könnyű. A harmadik börtönbüntetés után adta be a válókeresetet. Nem tiltakoztam. Neki volt igaza. Bele kellett törődnöm, noha nagyon szerettem a feleségemet. Az ilyesmi velejárója a gyakori szabadságvesztés-büntetésnek. Nem én vagyok az egyetlen, akinek ezért borult fel a családi élete. Másiként is alakulhatott volna. Furcsa, hogy az ember mindig kénytelen hozzátenni, milyen másként is alakulhatott volna az élete...

— Ez az ítélete a legsúlyosabb: három év...

— Ez már jogerős. Az ügy azonban még nem zárult le. Megkaptam a három évet, fegyház fokozatban kell letöltenem, de előzetes maradtam. A másik bűncselekményemet később tárgyalja a bíróság. A kettő együtt jóval több lesz három évnél. Már csak abban reménykedhetek, hogy amikor összbüntetésbe foglalják a két ítéletet, levesznek egy-két hónapot... Lám, milyen kicsiségek foglalkoztatják az embert! Az én esetemben ez már igazán semmiség. Szomorú helyen fogom megünnepelni az ötvenedik születésnapomat!

— Milyen időközönként kapta a szabadságvesztés-büntetéseket?

— Kéthavonként, negyedévenként? Mikor, hogy. Egy

bizonyos: tartósan soha nem voltam szabadlábon. Később már nem is érdekelt különösebben. Szinte természetesnek vettem, hogy újra letartóztatnak. Most azonban nagyon fáj, ha arra gondolok, milyen súlyosan vétettem önmagam ellen! Megöregszik, elfárad az ember, és legszívesebben sírna, amikor rájön a szomorú igazságra. Nem véletlenül mondtam a beszélgetés elején, hogy az utolsó felvonás következik. Nincs, és nem is lehet tovább...

—acs—

Hat év után — hat év előtt...

Közel hat évet töltött már börtönben, különböző bűncselekmények miatt. Legutóbb 1971 októberében szabadult. Nem sokkal később — még három hónap sem telt el — újabb súlyos bűncselekményt követett el. A közelmúltban a bíróság — rablásért — jogerősen hat évi szabadságvesztésre ítélte, amelyet fegyházban kell letöltenie.

Horváth László fiatal ember még. Huszonöt évesen, a férfikor kezdetén, elremítő perspektíva: hat év fegyház... Olyan éveket veszít — a fiatalság, a kibontakozás,

az otthonteremtés legszebb éveit —, amelyeket az élet-től soha vissza nem kaphat, bármennyire kedvezően is alakuljon a sorsa a jövőben...

Fájdalmas veszteség

ez nagyon, de van még egy jóvátehető következménye jelenlegi bűncselekményének. Szülei idős emberek, mindketten jóval túl a hetvenedik éven. Ők már nem vállalkozhatnak arra, hogy száz kilométereket utazzanak fiúkhöz a börtönbe, látogatásra. S a hat év nagyon hosszú idő. Különösen azok számára, akiknek minden újabb esztendő — már ajándéknak számíthat.

Éreznie kell, hogy milyen, soha nem gyógyuló lelki sérüléseket okozott szüleinek. S akik már szégyellik magukat környezetük előtt: a Laci gyerekéből bűnöző lett. Börtöntöltelék... — ahogy a köznyelv mondja. Tizenöt éve laknak itt, mindenki ismeri őket, de mégsem meglepő, ha ők senkivel se találkoznak szívesen! Hiszen bárki megkérdesheti: Hát Laci hogy van, mit csinál, merre él, hogy ilyen ritkán lehet látni? — S ők már nem akarnak hazudni, nem akarnak örökös hazugságban élni...

Azt is tudja Horváth elítélt, hogy a bizonyítással már elkészült! Arról kérdezem:

Mindez miért történt így

— Gyenge idegzetű, könnyen befolyásolható ember vagyok — válaszolja. — Különösen így van ez, ha szesz ital fogyasztok. Szabadulásom után rendőri felügyelet alá helyeztek. Nyilvános szórakozóhelyeket nem látogathattam. Szüleimnél laktam, ők segítettek egy ideig, mert röviddel munkába álltam után kiléptem a vállalat-tól. Pénzem nem sok volt... Január nyolcadikán este beementem egy pohár bort inni a vendéglőbe. Ott találkoztam a bűntársammal, aki ugyancsak többször volt már büntetve. Nem dolgozott akkor, és szintén rendőri felügyelet alatt állt. Ő beszélt rá, hogy üssem le a sértettet, és vegyem el a pénzt. Azt is mondta, hogy sok pénz látszott nála. Barátja volt a sértett, akivel gyakran italoztak együtt. Akkor este is. Záróra után együtt távoztak a vendéglőből. Követtem őket. Megvártam, amíg elbúcsúznak

egymástól, azután a sötét, néptelen utcán az erősen ittas sértett után eredtem...

— Az éjszaka hátralévő részét bűntársam lakásán töltöttem. Másnap délelőtt letartóztattak... Ha akkor este nem találkozom a bűntársammal, most nem lennék itt, újból a börtönben.

— Elkerülhetne volna ezt a bűncselekményt úgy is — vettem közbe —, hogy nem megy be a vendéglőbe! Az italozás kedvéért megszegték a REF-szabályokat is.

Bárhogyan is történt, az kétségtelen: Horváth elítélt nem sokat okult a korábbi büntetéséből. Jelenlegi ítéletét nagyon súlyosnak értékelte.

— Ötszáz forintért hat év fegyház, ez borzasztó! — sóhajta. Mert mindössze ennyi pénzt vett el a sértettől.

Horváth elítélt olvasott, jó értelmi képességű ember, ennek ellenére nem tud önmagával szemben teljesen tárgyilagos lenni. Nem képes felismerni, hogy

nagymértékben veszélyes a társadalomra

és ez tükröződik a kétségtelenül szigorú bírósági ítéletben.

— Józan állapotban sohasem vettemdtem volna erre a brutális bűncselekményre — mondja.

— Az ittasság nem enyhítő körülmény. És ezt egy olyan sokat tapasztalt bűnöző, mint amilyen Horváth — nagyon jól tudja.

Felmerül itt még egy kérdés, amelyet Horváth még biztosan nem tett fel önmagának, s nem hangzott el a tárgyaláson sem: Mi történt volna akkor, ha nagyobb üt, és a sértett meghal? Milyen büntetés várna Horváthra abban az esetben, ha az ittas, eszméletlenül fekvő sértett megfagy az utcán a hideg éjszakai-hajnali órákban?

— Erre a lehetőségre nem is gondoltam — válaszolja. — Még elképzelni is szörnyű... Pedig ilyen helyzet is bekövetkezhetett volna.

Most, amikor megkezdheti a büntetés letöltését, Horváth elítélt mérlegre teheti bűnös múltját, levonhatja a következtetéseket, s ha lesz ereje ehhez, megteheti az első lépéseket is azon az úton, amely egy emberibb élet irányába vezet.

Gy. F. nevelő

KÖRLETSZEMLE MÉLYKÚTON

Körletszemle Mélykúton. A szekrényeket a felügyelet rendben találta...

Közömbösség

Akkor vettem jobban szemügyre a fiatal elítéltet, amikor a parancsnok megkérdezte tőle:

— Mikor is kapta az utolsó húsz nap szigorított magánzárka fenyítést?

— A múlt hónapban, tisztelettel.

— S ezt megelőzően hány-szor volt fenyítve?

— Legalább tízszer. Az is lehet, hogy többször. Az ilyesmit nem szívesen tartja észben az ember! Most azonban nem tudom, miért kellett megjelennem a mai fegyelmi kihallgatáson. Ámbár a magamfajta ember könnyen megkapja a magáét. Akkor is, ha semmit sem csinált...

— Körülbelül erről van szó most is. Ahogyan eddig is azért kapta a tíz meg húsz napokat, mert „semmit sem csinált”. Többször találkoztunk azért, mert megtárgadta a munkát. Meg azért, mert nem tartotta be a zárkarendet. Mikor hajlandó már tudomásul venni, hogy köteles elvégezni a maga számára kijelölt munkát és hogy köteles alkalmazkodni a zárkatársakhoz? Ha pontosak a bejegyzések, márpedig ez biztosan így van, most kapja a tizen-negyedik fenyítést!

— Azt hiszem...

Sok keserűség volt a beismerésben.

— Mi a véleménye a magatartásáról?

A fiatal elítéltnek nem volt bátorsága véleményét alkotni önmagáról. Mintha attól tartott volna, hogy ezzel a fegyelmi határozatot súlyosbítja. Pedig a határozat mindig csak a tényeken alapul.

Így történt ez most is. Annak ellenére, hogy a fiatal elítélt „nem egészen” érezte bűnösnek magát. Azzal igyekezett menteni a menthetőt, hogy ő „csak” tudott arról, amire a többiek készültek, arra azonban nem gondolt, hogy az ilyesmit jelenteni kell.

Nem azzal ért véget a fegyelmi kihallgatás, hogy az elítéltet három hónapra eltiltották a szórakoztató foglalkozások látogatásától. — A kérdésekre azonban hallgatás volt a válasz.

— Hogyan lehet valaki ennyire közömbös másokkal szemben?

— Hány embert menthetett volna meg bizonyos következményektől, ha időben jelenti a felügyeletnek?

— Miért kell egy embernek beletörődnie abba, hogy „én már ilyen vagyok”...?

Aki igazán akar, meg tud változni. A tizenhárom fegyelmi fenyítés ellenére is. Volt már rá példa. De a jelen esetben aligha várható ilyesmi...

De magára vessen az olyan ember, aki ennyi idő alatt sem volt képes megérteni: önmagam ellensége vagyok, ha így viselkedem...

— K —

Egy kis kitérő...

A kora tavaszi szellő kissé megsimogatta hősünk korán öszülő haját, amikor kilépett a több éve otthonál szolgáló börtön kapuján. Jól esett neki ez a simogatás. Mélyet szippantott a levegőből, mintha életében először élvezné a természet eme gyógyírját. Széttárt karokkal ölelte volna magához visszaka-pott szabadságát...

Kimondhatatlanul boldog volt. Felszabadultan sétálgatott, nézelődött. Más talán cél-talan lödörgőnek nézte volna, pedig mennyire lekötötték az újakezdés izgalmas problémái! Bátorításul gyakran kapkodott farzsebéhez, melynek mélye diszkrétan rejtegette a ropogós ötszázasokból álló pénzköteget. Tizenhét-ezer forint! Ennyit tudott megtakarítani „vezeklése” ideje alatt. Mennyire igaza volt nevelőjének, amikor az után a bizonyos fegyelmi után alapos fejmosásban részesítette! Attól kezdve vette komolyan a munkát, mi több — megszerette. S most, ime megvalósulhat felesége leg-utóbbi látogatásakor tett kien-gesztelő ígérete: modern garnitúrával cserélhetik fel a hálószo-ba elavult bútordarab-ját — az anyósától rájuk ma-radt almáriumot, kredencet. a nyikorgó ágyakat. És amit az asszony még nem is sejt: a pénz-ből, amiért keservesen megdolgozott, mosógépre is

futja — külön meglepetés-ként... Megérdemli az a sze-gény asszony! Szenvedett ép-pen eleget mellette is, kény-szerű távollétében is...

Gondolataiból az utcasar-kon álló épület BÜFE fel-irata zökkentette ki. Igazán nem veheti senki rossznéven, ha ennyi élvezetfosszottság után betér egy pohárra fris-sítőre!

Az édes-keserű múltira em-lékeztette a kávé és a szesz-sajátos illatkeveréke. Kávét vagy valamit szörpöt akart fo-gyasztani, de mire a pénztár-gép elé jutott, konyakra kért blokkot. Egy decire. Az iga-zan semmiség a hajdan fél liter töményre „hitelesített” gyomrának! Meg hát a mai újjászülés örömét nem is il-lik mással ünnepelni...

Feszített a büszkeségtől, amikor az ötszázasok kö-tegének láttán elismerő-irigy-kedő fejszóvalásokat észlelt maga körül! Az egyik boros-tás képu alak még csettintett is egyet a nyelvével a na-gyobb nyomaték kedvéért. — A feltűnően vastag köteg nem került el az italmérő pult mögött álló fiatal, bájos, platina-szőke hajú kiszolgáló-nak figyelmét sem. Szavai ta-lán még igéző két szép sze-ménél és bájos mosolyánál is hízalqóbbek voltak:

— Mivel szolgálhatok, ked-ves mérnök úr?

Nem tudni, hősünk mitől

jött hirtelen zavarba: a nyo-matékkal kiejtett „mérnök-úr”-tól vagy a büfé-bünder-csábító mosolyától? Minden-estre remegő kézzel hajította le az udvariasan elé tála-ltalt, s zavarát leplezendő máris a pénztár felé sodródott: újabb blokkért... A második pohár megtette hatását. Pí-lanatnyi zavara elpárolgott: magabiztos, sőt bátor lett. Az ital felszínre hozta a — nem is nagyon rejtett — szándé-kat: tapintatosan, ha csak egy alkalomra is, de feltétle-nül meg kell szereznie ezt a gyönyörű nőt! — Kertelés nél-kül meg is kérdezte tőle: ha-llandó volna-e kedvessége vi-szonzással elfogyasztani vele egy feketét?

Agi — így hívták a platina-szőke tündért — számító hig-gadsággal, most már ugyan kimért udvariassággal, de so-kat sejtetően adta meg a hön-óhajtott választ:

— Nagyon kedves, de meg-értheti, nem fogadhatom el... Itt legalábbis nem, de mea-sérteni nem akarom. Innen négykor lépek le. Ha magá-nak megfelelné, fél ótkor ta-lálkozzunk a Kedves presz-szóban. Az egy diszkrét hely...

Nos, a Kedvesben mégsem találkoztak. Előbb egymásra lettek. Ugyanis mindketten rártartással akarták biztosítani a találkát, s már a presszó bejáratánál összefutottak.

Vizsga

— emberi helytállásból

Vizsga volt Pálhalmán. A tűz „kérdezett” — az em-berek feleltek. Bátorsággal, helytállással...

Futótűzként terjedt a hír: Eg a gabona! Az egyre erő-södő lángok fákljaként vi-lágították meg a sötét ég-boltot. Dunaiújvároshól üvöltő szirénával rohantak a helyszínre a tűzoltók.

Riadót rendeltek el Pálhal-mán. Minden elérhető em-bert és gépet mozgósítottak. A heves szélvihar nemcsak a negyvenhét hektáros ga-bonatablát, hanem a kör-nyező területet is veszé-lyeztette...

Az első és legfontosabb feladat a tűz továbbterje-désnek megakadályozása volt. Dübörögtek a motoros fecskendők, pásztázó vízsu-garakkal vették fel a har-cot az ősi ellenséggel.

A tűzoltókkal, a személyi állomány tagjaival, asszó-nyokkal és gyerekekkel együtt megfeszített erővel küzdöttek az elítéltek is. A hőségtől patakokban csur-gott a verejték forró tes-tükről. De ki törődött ezzel, akkor amikor órlási veszély fenyegette a gabonát, az or-szág kenyérének egy ré-szét!

Hosszú órákig tartott a küzdelem, míg végül is si-került megfékezni a tüzet, megmenteni a hatalmas ga-bonatablákat. Tizenhárom hektár gabona így is a tűz martaléka lett.

A harc az ember győzelmé-vel végződött. Helytállás-ból mindenki jelesre viz-sgázott — az a száztizenkét ember is, aki korábban e „tárgyból” egyszer megbu-kott...

Az intézet parancsnoka, a tűz oltásában észet vevő száztizenkét elítéltet önfel-áldozó, példamutató maga-tartásáért parancsoki dicsé-reiben részesítette.

—ZIMM—

...alkalmazni szíveskedjenek"

Nemcsak fiatalok jelentkeznek

velek, jelentkeztek-e már szabadultak?

— A Heti Híradóban megjelent írásokra a büntetés-végrehajtási intézetekben többen felfigyeltek, és az utóbbi napokban egyre több érdeklődő levelet kaptunk. Rendkívül érdekes, hogy nemcsak fiatalok szabadulnak, hanem az idősebb generációhoz tartozók is kéri felvételüket vállalatunkhoz.

— Példákat is tudna említeni?

— Sopronkőhidáról Béke György kérte, szabadulása után tegyük lehetővé, hogy nálunk dolgozzon. Ötvenéves, szakmája nincs, lakással nem rendelkezik. Tekintettel nehéz helyzetére, vele szemben kivételt teszünk, és alkalmazzuk. Természetesen csak segédmunkásként. Viszont a munkásszállóra költözhethet!

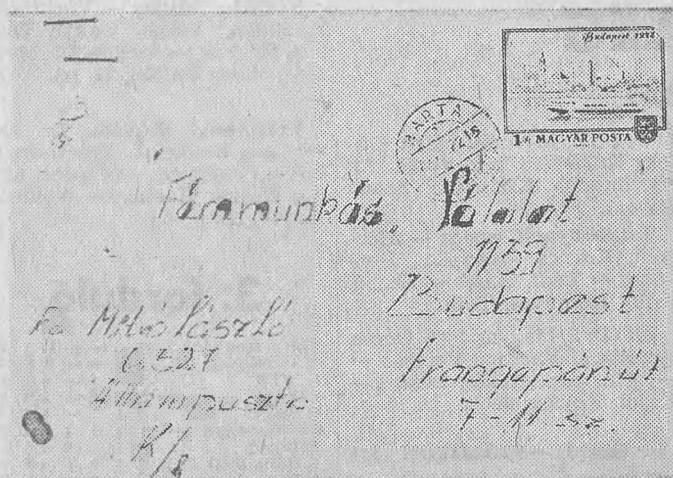
— Többször hangsúlyoztuk, és szeretnénk most is kiemelni, hogy elsősorban olyan fiatalokat alkalmazunk, akik kedvet éreznek a lakatosipari szakma tanuláshoz. Mi lehetővé tesszük, hogy jövőjüket megalapozzák, megtalálják helyüket, számításukat a vállalatunknál és a társadalomban.

Nagy munkában találjuk Ország Lászlót, a „fém munkás” munkaerőgazdálkodásának vezetőjét. Íróasztalán ki-mutatások tömege. Új besorolásokat készít. Mosolyogva mondja:

— A legkellemesebb munkák egyikét végzem. Fizetés-emelés lesz a vállalatnál...

Néhány percet azért tudott szakítani, hogy a legfrissebb eredményekről tájékoztasson bennünket — és olvasóinkat.

— Tököli látogatása és tájékoztatója, valamint a Heti Híradóban megjelent írások ismertették a „fém munkás” vállalatot. Milyen eredményeket hozott ez? Erkeztek-e le-

— Milyen a fiatalok érdeklődése?

— Sok levelet kapunk Tökölről, véleményünk szerint a fiatalok megértették kezdeményezésünk jelentőségét, azt, hogy ez elsősorban az ő érdekeiket szolgálja. A munkaterület változatossága, újszerűsége, érdekessége lelkesítő. Ennek bizonyítéka, amelyet Maka István írt:

„Az Önök vállalatáról írt

riportsorozatban értesültem arról, hogy azok a fiatalok, akik kedvet éreznek a lakatosipari szakmához, elhelyezkedhetnek a Fém munkás Vállalatnál. Szakmával nem rendelkezem, de úgy érzem, ha az adott feltételeket biztosítják számomra, szakmát tanulhatok...”

— Milyen választ küldtek Maka Istvánnak?

— Várjuk, hogy szabadulása után személyesen keresse fel munkaügyi osztályunkat.

Mitró László 1953-ban született. Szülei nem tartja a kapcsolatot, és lakással sem rendelkezik. A vállalat augusztus 28-i válaszelevelében közölte, hogy szabadulása után mint segédmunkást felveszik...

Tökölről még várják Földő Lajost, Bíró Csabát, Nyári Részót, Orsós Jánost. Megkapták Kincses Károly levelét Gyuláról is.

— Dolgoznak már a „fém munkás”-nál börtönből szabadultak?

— Dolgoznak, olyanok, akik korábban, még a riportsorozat megjelenése előtt jelentkeztek. Ezekről csak annyit szeretnénk mondani, hogy megállják a helyüket, sem magatartásukkal, sem munkájukkal kapcsolatban eddig kifogás nem merült fel.

— Mit tud mondani az új jelentkezőkről?

— Most csak a levelekre hivatkozhatok, személyes jelentkezésüket most várjuk. Helyüket a jelzett időpontra fenntartjuk.

— És ha nem jelentkeznek?

— Nem hiszem, hogy erre sor kerülne, hiszen senki nem kényszerítette őket. Önként határozták el, hogy új életük kiindulópontjaként, a biztos megélhetést nyújtó, érdekes munkát, jó lehetőségeket kínáló „fém munkás”-hoz jönnek!

Reméljük, így lesz...

—Zimm—

Játékszenvedély

Mindig a hármas befutóra tettem...

Két különböző ember, két különböző életút. Talán soha nem is találkoznak, nem is ismerik meg egymást, ha nincs bennük olyan erős játékszenvedély, amely mindkettőjüket arra az útra viszi, ahol Kalocsza a végállomás.

Polákovics József tizen-négy éves korában látott először lóversenyt. Az élmény meghatározta egész életét. Ettől kezdve minden szabad idejét az ügötön töltötte — kivéve azokat az esztendőket, amikor szabadságvesztés-büntetését töltötte.

— Tulajdonképpen a verse nyeken éreztem igazán jól magam, azonkívül semmi nem érdekelt. Ha otthon kevertem a rántást, közben akkor is a Turfot olvastam. Hogy melyik lóra tegyek majd. Mindig a hármas befutóra játszottam. Az ember kitippeli az első három lovat, és ezeket variálja. Többször vesztettem, mint nyertem, mégsem tudtam abbahagyni, mert folyton reménykedtem: visszajön a pénzem. Tíz-, húsz-, harmincezer forintokkal játszottam. Sőt: egy délután úgy szaladt ki negyvenkilencezer forint a kezemből, hogy csak a vilamosjegy ára maradt meg.

Polákovicsné most úgy látja: azért hibázta el az életét, mert mindig mindenki engedékeny volt vele szemben. Szülei jómódú emberek voltak, mindent elnéztek neki. A kellemetlenségeket, az adóságot igyekeztek rendezni. A férj tudomásul vette, hogy a felesége játszik, sőt pénzt is adott hozzá.

Az asszony soha nem dolgozott, ráért a versenyekre járni. Megvolt hozzá a társasá-

ga is. A zsebpénz azonban időnként kevésnek bizonyult. Ilyenkor a férj tudta nélkül kölcsönkért, vagy valamilyen ürüggyel kicsalt különböző összegeket. Emiatt ötször itélték el, és tizenegy évet töltött börtönben. Legutóbb — mint visszaesőt — öt év és négy hónap szabadságvesztésre ítélték.

A büntetéssorozat arra enged következtetni, hogy a lóversenyzéstől, a tisztességtelen pénzszerzéstől semmi sem tarthatja vissza. Polákovicsné azonban nem így vélekedik:

— Öszintén vágyom a becsületes, nyugodt életre. Most már nehezen viselem el a börtönt. Talán hihetetlennek tűnik, hogy egy visszaeső mondja ezt, mégis így van. Szalagvezető vagyok az üzemben. Harmincnégy nő dolgozik a kezem alatt, ismerem mindegyik sorsát. Sokat tanultam. S tudom, hogy lesz erőm megállni.

A család várja vissza Polákovicsné. Amióta Kalocsán van, unokája született. Bízna benne, azt írják, még semmi nem késő.

— A fiam segít majd. Ő már tizenhét éves korában megálta a helyét, becsületes ember. Igaz, hogy a nagymama nevelte, mégis ragaszkodik hozzám. Itt van mind beszélni. Most küldtem hazra pénzt, hogy hozzájáruljon a házat. Jövőre szabadulok. Ilyenkor mindenki ígéretet, hogy nem kerül vissza többet Kalocsára, én biztosan tudom! Engem nem érdekelt már lóverseny, azt szeretném csupán, hogy nagymama legyenek...

Mit csinál az Imperiál?

Szabó Mihályné így beszél a baráti köréről:

— Ha valamelyik ismerőssémhez elmentem és azt mondtam neki, adjál kölcsön ötezer forintot egy hétre, ezer forint kamatot — kapsz rá, minden további nélkül megkaptam a pénzt. Ha kosztra kértem volna, akkor kinevetnek. Pedig ez történt hatvanhétben, amikor először szabadultam. Találkoztam egy állítólagos jóbaráttal, kértem tőle egy százast, s ő nem adott. Pedig akkor kenyérre kellett...

Saját bevallása szerint, mintegy 200 ezer forintot kért kölcsön, öt-tízezer forintos tételekben, s ezért most öt és fél évre ítélték. 1978-ban szabadul. Soha nem jutott volna ideig, ha nem ismerkedik meg egy idomárral, akitől tippeket kap.

— Állandóan hitegetett, hogy eddig visszafogta a lovat, most pedig meghúzza majd, tegyek

rá ennyit vagy annyit... So se jött be. De bíztam benne, hogy majd legközelebb...

Vajon miért járt egy öt-gyermekes családjára állandóan lóversenyre?

— Hat éves korom óta szeretem a lovakat. A szüleim is állandóan kint voltak az ügötön, s mint legkisebb gyermekeket, nem tudtak hol hagyni. hát magukkal vitték. Ez a buta szenvedély hatalmába kerítet engem is. Amikor elítélték, úgy éreztem, lesz e.őm megállni a lejtőn, tartottam magam. De aztán jöttek a „hiénák”, az állítólagos barátok, és nem hagytak békén: most gyere, most nyerünk, csak meg egyszer próbáld meg... S utána kezdődött előről minden.

Szabó Mihályné a kereskedelembe dolgozott, boltvezető volt. Büszkén mondja: nem volt soha egy fillér leltárihiánya sem. Becsülték, munkája ellen nem volt kifogás. A barátok jelentették fel, a kölcsönök miatt, amelyeket — véleménye szerint — a kamatok bőven visszatérítettek.

Sajnálkozás nélkül meséli, hogy mintegy fél millió forintot ellőversenyezett. A férje 1964-ben el is vált tőle. Bár, ha abbahagyna a játékot, visszafogadná.

— A legkisebb gyerek kilenc éves. Az apjánál van, úgy tudja, hogy én külföldre mentem. A többiek már mind nagyok, házasságot kötöttek, s megígértették velem, hogy soha többet nem játszom. Talán, ha vidéken élnek, ahol nem lennék kitéve a kísértésnek, könnyebb lenne.

Hosszú az idő még a szabadulásig, de máris tervezget: kertészkedik, baromfit nevel majd, nem akar többet visszakerülni Kalocsára. Bár a lovakat változatlanul szereti.

— Amikor kezdődött a derby, dobogott a szívem, hogy nem lehetek ott. A Heti Híradó sportoldala adhatna hírt időnként a versenyekről is. Legalább tudnám, hogy mit csinál az Imperiál. Elvégre lovasnemzet vagyunk, nem igaz?...

S. L

Már amennyire hősünk düllöngelését futásnak lehet nevezni...

Agi gyakorlott szeme hamar felmérte a helyzetet — újdonsült gavallérja ugyancsak felöntött a garatra. Sétát ajánlott, mielőtt betérnének.

Látható élvezettel nézegettek a csalogató kirakatokat. Agi invitálására az ékszerüzlet előtt jócskán elidőztek. Mustrálgatták a szebbnél szebb ékszeresodákat. Agi tetszését egy drágakövel kirakott gyűrű nyerte meg különösen. Nem volt szégyenlős elstogni:

— Istenem, ha egyszer az enyém lehetne, én lennék a legboldogabb a világon!

Nem kellett sokáig könyörögni érte — percekben belül az övé lett a 6500 forintos gyűrű. Futotta a még alig megcsappant pénzkötegből. Az ital és a vágyakozás a kíváncsi nő után, teljesen leledette hősünkkel az előzményeket és a várható következményeket. Feledve volt már a felesége, a kislánya, az ígért szobabútor, a mosógép — csak egy motoszkált a fejében makacsul: mielőbb elérni a vágyát. Agit...

Itt volt hát a kellő pillanat, hogy megkérdezze:

— Agikám, rendelkezlek éjszakára szállodai szobát?

— Maga naiv csacsi! Hát ez csak természetes! Most hazamegyek átváltozni. s állapodunk meg abban, hogy nyolc órákor találkozunk a Silvia bárban...

Hősünknek is természetesnek tűnt, hogy egy nőnek

ilyen alkalomra át kell öltözni. Gyorsan taxit rendelt, s azzal repítette ábrándjai netovábbját — hogy aztán soha többé ne találkozzon vele...

Mert mondani sem kell, hogy Agi nem jelent meg, sem nyolckor, sem később a Silvianban... Hősünk éjjel körül, a rengeteg ital hatására, teljesen elveszítette maradék ítélőképességét. Minden körülötte lebzselő nő Agikának szólított — míg egyáltalán képes volt beszélni. Nem tudta, nem is tudhatta, hogy kinek, miért, mennyit fizetett. Egy botrányt szimatoló pincér kísérté ki a friss levegőre... A közeli parkba botorkált. Mint egy lisztészak, úgy rogyott le az egyik padra, hogy azonnal mély álomba szenderüljön.

A kora hajnali friss szellő ébresztette. Dideregve, még mindig kábultan nézett körül. Kezével ösztönszerűen a farzsebéhez kapott. Néhány összegyűrt százasnál többet nem talált benne. Fejét térdére hajította, arcát kezibe temette, úgy zokogott.

Határozott hang zökkentette ki feltörő zokogásából:

— Jó reggelt kívánok! Kérem a személyi igazolványát! Mi történt magával?

Megpróbált felegyenesedni. Nem először állt hivatalos közeg előtt, ilyen állapotban is tudta az illetet. Először a kabátja belső zsebéből szabadulólévelét, és írását visszafogtva keseregte el előző napi tragédiáját. A szűkös adatok felvétele után megkapta a jószándékú kiok-

tatást, és a paranccsal felérő tanácsot:

— Azonnal induljon haza családijához, és még ma jelentkezzon a rendőrségen a személyi igazolványáért! Ne tetézze könnyelműségét újabb kellemetlenségekkel! — A rendőr még megtoldotta: — Agit ismerjük, csak éppen másképp hívják, mint ahogy magának bemutatkozott. Aligha számíthat rá, hogy visszakerül eltékoztolt pénzé...

Mélyet szippantott a reggeli friss levegőből — mennyire más volt ez a szippantás, mint a tegnapi reggeli volt! — egy nagyot sóhajtott hozzá, majd botorkálva elindult a hazafelé vezető úton...

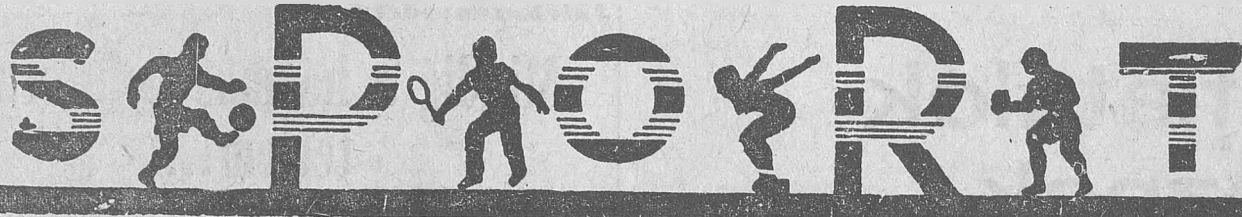
Szívében, torkában szoronyást érzett, amelyet még soha, mikor megnyomta lakásuk csengőgombját Felesége szaladt eléje, nyakába borult.

— Csak hogy megjöttél! Egész éjszaka nem aludtam, mindig attól rettegettem, hogy valami tragédia történhetett veled. Örülök, hogy a jobbik sejtésem következett be: tévesen értesítetted a szabaduláson napjáról. Látszik rajtad, hogy te sem tudtál aludni utolsó éjszaka a börtönben... Gyere gyorsan be, Marikánk olyan szép kislány lett azóta, hogy utoljára láttad! Mennyire vár ő is! Már azt is eltervezte, hova helyezzük az új bútorokat...

Az asszony ebben a pillanatban még nem tudta fel-fogni a mély sóhajlás után férje szeméből kibuggyanó könnycseppek okát...

Egyed Ferenc elítélt
Márianosztrai Fegyház

Levél — és válaszelevel: „... vállalatunknál felvételt nyerhet...”

MÉRLEG

3. forduló

DOROG—EGYETÉRTÉS 1:1

Dorog, 12 000 néző. Vezetete: Hámori — jól. Napos, kellemes idő, jó pálya. Gólok: Peszkei (22. p.), Turai (75. p.).

Dorog: Schnitzer — Aspirány, Tóth, Kácsor, Kiss — Horváth, Peszkei — Virágh, Gubán (Abuczki, 71. p.), Laczkó, Bartalos.

Egyetértés: Hajdú — Bodnár, Józsa, Szigeti, Sívári — Komáromy, Siklósi — Ananiasz, Turai, Szurómi (Pénzes, 59. p.), Vágvolgyi (Straub, 71. p.).

TATABÁNYA—SBTC 1:1

Tatabánya, 7000 néző, vezette Nagy B. — sok hibával.

MÁV DAC—Szolnoki MTE 2:2

Debr. VSC—Dunaújváros 1:1

DVTK—Eger 2:0

G.-MÁVAG—Bp. Spartac. 1:1

Budafok—Pénzügyőr SE 3:1

Komló—Kossuth KFSE 5:0

Olajbányász—Békéscsaba 4:1

Kecskemét—Várhalom 1:1

Szekszárd—Oroszlány 1:0

1. DVTK 4 4 — 11:3 8

2. Komló 4 3 — 11:5 6

3. Olajbányász 4 3 — 10:6 6

4. Budafok 4 2 — 7:4 6

5. Várpalota 4 1 — 6:5 5

6. DVSC 4 1 — 2:1 5

7. Kecskemét 4 1 — 2:4 4

8. G.-MÁVAG 4 1 — 4:4 4

9. Szekszárd 4 1 — 2:2 4

10. Békéscsaba 4 2 — 6:7 4

11. MÁV DAC 4 1 — 3:4 4

12. Bp. Spartacus 4 1 — 3:4 4

13. Oroszlány 4 1 — 1:2 3

14. SZMTE 4 1 — 5:7 3

15. Pénzügyőr 4 1 — 2:5 3

16. KFSE 4 1 — 3:10 2

17. Dunaújváros 4 1 — 3:10 1

18. Eger 4 1 — 3:2 7

NB II

Keleti csoport

BVTSK—Kiskunhalas 4:0

III. ker. TTVE—Cegléd 2:2

Szállítók—Szabó L. SE 2:0

Volán SC—V. Láng 2:0

H. Bocskai—Debr. EAC 2:1

Szoln. MÁV—MGM Debr. 1:2

Szegedi VSE—Szegedi D. 0:0

Bp. Építők—Kecskem. TE 2:1

Meleg idő, jó talajú pálya. Gólok: Kajdi (15. p.), Varga (22. p., öngól). Kiállítva: Szabó (42. p.).

Tatabánya: Csepocz — Hernáci, Kovács, Knapik, Horváth, — Lódi, Nagy — Szabó, Salló, Kőműves, Tóth.

SBTC: Magyar — Gecse, Kmetty, Varga, Vertig — Horváth, Répás, Básti — Kajdi, Kovács, Jeck.

SZEOL—VIDEOTON 3:1

Székesfehérvár, 8000 néző. Vezetete: Tapolczai — megfelelően. Napos, kellemes idő, jó talajú pálya. Gólok: Wollek (10. p.), Antal (18. és 58. p.), Szeghalmi (64. p.).

SZEOL: Gujdár — Várhelyi, Bánfalvi, Varga, Virágh Vörös, Bónor, Magyar — Szeghalmi, Mészár, Vass, Pataki, 71. p.), Antal.

Videoton: Kovács L. — Vass, Kovács J., Fejes, Szabó — Hartyáni (Nyitrai, 61. p.), Burka, Karsai — Wollek, Bogáti, Nagy.

3. forduló

1. Bp. Honvéd	3	3	—	11:1	6	
2. U. Dózsa	3	3	—	10:6	6	
3. MTK	3	2	1	—	5:1	5
4. FTC	3	2	—	1	6:3	4
5. SBTC	3	1	2	—	4:2	4
6. Tatabánya	3	1	1	1	4:4	3
7. Dorog	3	1	1	1	5:6	3
8. Rába ETO	3	1	1	1	4:5	3
9. Pécs	3	1	1	1	3:5	3
10. Haladás	3	—	2	1	3:4	2
11. Egyetértés	3	—	2	1	2:3	2
12. Vasas	3	—	2	1	2:3	2
13. SZEOL	3	1	—	2	5:7	2
14. ZTE	3	—	2	1	1:5	2
15. Videoton	3	—	1	2	1:6	1
16. Csepel	3	—	—	3	4:9	—

NB I B

Döntetlenek

1. Szállítók 3 3 — 13:1 6

2. III. ker. 3 2 1 — 10:3 5

3. Bp. Építők 3 2 1 — 8:6 5

4. BVTSK 3 1 2 — 9:5 4

5. MGM Debr. 3 2 — 1:5 3 4

6. Volán SC 3 2 — 1:4 2 4

7. Szabó L. SE 3 2 — 1:4 4 4

8. DEAC 3 1 1 — 5:2 3

9. H. Bocskai 3 1 1 — 4:4 3

10. Sz. Dózsa 3 1 1 — 4:4 3

11. SZVSE 3 — 2:1 0:2 2

12. Sz. MÁV 3 1 — 2:4 8 2

13. Láng 3 — 1:2 3:6 1

14. Cegléd 3 — 1:2 3:8 1

15. KTE 3 — 1:2 3:9 1

16. Kiskunhalas 3 — 3:1 1:3 —

Északi csoport

Gyöngyös—Nyíregyháza 0:0

ÉPÉGP—Váci Híradás 1:2

Rudabánya—Kisterenye 1:0

Nagybátony—V. Izzó 1:0

Dunakeszi—Misk. VSC 2:1

Leninváros—BVSC 2:2

Ózd—Kazincbarcika 2:0

Salg. KSE—S.-újhely 6:0

1. Gyöngyös	3	2	1	—	5:0	5
2. Vác	3	2	1	—	4:1	5
3. MVSC	3	2	1	—	3:2	4
4. Kazincbarc.	3	2	1	—	3:3	4
5. Rudabánya	3	2	1	—	2:2	4
6. Dunakeszi	3	2	1	—	4:5	4
7. Izzó	3	1	1	1	5:2	3
8. BVSC	3	1	1	1	4:3	3
9. Nyíregyháza	3	1	1	1	2:2	3
10. Nagybátony	3	1	1	1	1:1	3
11. SKSE	3	1	1	—	2:6	4
12. ÉPÉGP	3	1	1	—	2:4	4
13. Ózd	3	1	1	—	2:2	4
14. Leninváros	3	1	1	—	3:4	4
15. Kisterenye	3	1	1	—	2:3	4
16. S.-újhely	3	—	3	0:10	—	—

Nyugati csoport

Győri Dózsa—Sabaria 1:1

Dunaújv. Építők—SZSE D. 0:0

K. Rákóczi—M.-Szászvár 4:0

Bakony Vegy.—Táncsics SE 1:1

Pécsi VSK—Győri Elekt. 3:0

Soproni Text.—BKV Előre 0:0

Füzös—Szfv. MÁV Előre 5:0

Körmend—KOMÉP 0:0

1. Füzös 3 2 1 — 13:5 5

2. K. Rákóczi 3 2 1 — 9:3 5

3. Bakony V. 3 1 2 — 8:2 4

4. KOMÉP 3 1 2 — 5:2 4

5. PVSZ 3 1 2 — 5:2 4

6. Sabaria 3 1 2 — 5:3 4

7. Soproni Text. 3 1 2 — 3:1 4

8. BKV Előre 3 1 2 — 5:4 4

9. Táncsics SE 3 — 3:3 3 3

10. Győri D. 3 1 1 — 4:5 3

11. Dunaújv. Ép. 3 — 2:1 2 4 2

12. Mára-Szászvár 3 — 2:1 2 6 2

13. Szfv. MÁV 3 1 — 2:3 8 2

14. Körmend 3 — 1:2 2 5 1

15. SZSE 3 — 1:2 2 5 1

16. Gy. Elekt. 3 — 3:2 10 1

ÚSZÁS

Elsősorban USA—NDK versengés Mire számíthatnak a magyar versenyzők az első világbajnokságon?

Nemsokára elkezdődik az úszósport első világbajnoksága. Mint minden nagy viadal előtt, most, is az esélyesek a legfőbb téma az úszóknál, bár sok variációra nincs lehetőségük. Ugyanis valamennyi kontinensen véget értek az erőfelmérésre alkalmas versenyek, s a stopperórák jelzik, hogy a riválisok milyen teljesítményekre lehetnek képesek. Az utrechti és a berlini Európa Kupa, az Univeriade úszóversenyei, a louisville-i amerikai bajnokság, az ausztráliai válogató nemcsak nagyszériú küzdelmekkel, hanem időeredményeikkel is meghatározták azoknak a versenyzőknek a viszonylag szűk körét, akik a siker reményében rajtolhatnak.

A világbajnokság előtti utolsó margitszigeti edzések sem különböztek a megszokottól, talán csak a tempó volt nagyobb: már gyorsító munka zajlott, hogy a viszonylag rövid utazás után mindez a verseny színhelyén folytatódjék. A magyar úszók hangulatára a józan mértékeltetés jellemző. Húsz számban tízenegyet versenyző rajtol, de közülük csak ötven tartoznak a nemzetközi élmezőnyhöz, amint ez a világranglistából is a valószínűleg rajtolt versenyzők eredményeit figyelembe véve — is kiderül.

Gyarmati Andrea 100 gyorsan 59.85-tel hatodik (listavezető Ender, 58.12), 100 háton 1:05.9-cel negyedik (Richter 1:05.39), 200 háton 2:21.66-tal második (Belote 2:20.75), 100

pillangón 1:04.5-tel ötödik (Ender, 1:02.31).

Kiss Éva, a 100 méteres mellúszásban 1:17.22-vel kilencedik (Vogel 1:13.79), 200-on harmadik, ideje 2:42.4, csupán Anke (2:40.28) és L. Colella (2:41.63) előzi meg.

Hargitay András a 200 méteres vegyes úszásban 2:10.3-mal hatodik (Carper, 2:08.88), 400 m vegyesen közvetlenül R. Colella (4:32.38) után következik 4:34.7-tel, a 200 méteres pillangóúszásban szintén a hatodik helyen áll (2:04.11).

Verrasztó Zoltán a 200 m hátton negyedik (2:03.9).

Cseh László a 100 m-es hátúszásban ötödik (59.7). Itt Matthes a legjobb (56.58).

A többi magyar versenyző főként a váltókban szerepel, s egy-két tehetséges fiatal már Montreál jegyében kapta meg a részvételi jegyet.

A magyarok számára is érdekes listák állóvalai vagy amerikaiak, vagy az NDK-versenyzők; a többiek között szovjet, ausztrál versenyzők találhatók. Az eddigi eredmények ismeretében nyilvánvaló, hogy a világbajnokság a két „úszónemzet”, az USA és az NDK nagy rivalizálását hozhatja. Az összevetéshez tartozik, hogy az idei világbajnokság közül a legtöbbet NDK- és amerikai versenyzők értek el.

Gyarmati, Kiss, Hargitay, Verrasztó és Cseh reménykedhet; közülük is elsősorban Gyarmatinak és Hargitaynak lehet esélye helyezésre, akár a legjobbra is.

Világrekord női 800 méteren Szvetla Zlateva 1:57,25

Aki azt mondta, hogy — az olimpia után — 1973 nyugodt év lesz az atlétikában, rossz jósának bizonyult. Még távolról sincs vége a szezonnak, s eddig 30 világrekordot javítottak meg vagy állítottak be ebben az évben. A legutóbbi Athénban a Balkán-játékokon, ahol a bolgár 21 éves, 169 cm magas Szvetla Zlateva 1:57,25 másodperccel ért el a ragyogó új csúcst, s átadta a múltnak a nyugatnémet olimpiai bajnoknő, Hildegard Falch kétéves, 1:58.50 másodperces eredményét. Zlateva Münchenben negyedik volt (1:59.7). Az új világrekorder már néhány napja, amikor a bolgár 4x800 méteres váltó világrekordot futott, elsőként, 1:58,18 másodperccel ért el.

Kikapott az Újpesti Dózsa

Három klubcsapat, a Las Palmas, az FC Porto, az U. Dózsa mellé csatlakozott a nemzetközi tornára, az ősi VB-selejtezőre készülő argentin válogatott. Ez a tengerentúliak utolsó túraállomása, s mérlegüket (1:1 az Atletico Madriddal, 4:3 Malaga ellen, 1:2 Las Palmasotól), az U. Dózsa ellen elért 2:0-as győzelemmel javították.

Nyolcezer néző előtt játszotta a mérkőzést, az első félidőben változatos játékban egyenlő erejű csapatok álltak egymással szemben. Szünet után az argentinok határozottabbak voltak a kapu előtt, a 65. percben Brinisi, a 80. percben Balbuena szerzett gólt, s így alakult ki a 2:0. Az U. Dózsa ugyanabban az összeállításban játszott, mint a Dorog ellen.

Három város is kéri az Univeriadét

A Lenin-stadionban ünneplés keretében között befejeződött az Univeriade. Dunajevszkij sportindulójának hangjaira színpompás zászlógyakorlatokat mutatott be több száz fiatal, majd világhírű szovjet sportolók tartottak bemutatót.

A sportmúsort végén dr. Primó Nebiolo, a FISU elnöke köszönetet mondott a rendezőknek, és a Gaudeamus igitur hangjai mellett levonták az Univeriade zászlaját. Az Univeriade befejezése alkalmából a szovjet lapok számos külföldi vendég véleményét közlik. D. Andersen, a 4x100 méteres győztes amerikai gyorsúszó-váltó tagja, a Komszomolszkaja Pravdának adott nyilatkozatában hangsúlyozta:

— A legfontosabb számomra, hogy sok új barátot szereztem Moszkvában. Emlékezetes marad számomra azért is a szovjet főváros, mert győzelmet arattunk.

Richard Bank, a neves amerikai sportújságíró szerint az Univeriade atlétikai versenyekitűnően szervezték és a nemzetközi előírásoknak megfelelően rendezték, ami lehetővé tette, hogy több versenyszámban az elért eredmények az olimpiai teljesítményekkel vetekedjenek.

A Szovjetszkij Szport a brazil férfi kosárlabda-válogatottat itélte a sportszerűségi díjat. A brazil csapat a Puerto Rico elleni mérkőzésen, amikor az ellenfél létszáma a kipontozások miatt négyre, majd háromra csökkent, két játékosal kevesebbrel folytatta a játékot.

A Nemzetközi Egyetemi Sportszövetség kongresszusán három város jelentette be igényét az 1975. évi Univeriade lebonyolítására: Belgrad, a kanadai Waterloo és Mexikóváros. A végleges odaítélésről a novemberi ülésen dönt a FISU végrehajtó bizottsága.

Népszerű ember Kazincbarcikaán Forján Sándor, a kiváló gyalogló, aki előkelő helyen áll a világranglistán. A fardadatlan 23 éves fiatalember a Borsodi Vegyikombinát dolgozója, és hajnalban 15–25 kilométert gyalogol, leggyakrabban nehéz terepen, a hegységben tartja edzései.

Montreal, ugyanúgy, mint annak idején Mexico-City, az előjelek szerint igenye kívánja venni európai szakemberek segítségét és tanácsait az olimpiai játékok megszervezésénél, valamint rendezésénél.

RÖVIDEN

Helsinki: Svédország labdarúgó-válogatottja 19 ezer néző előtt 2:1 (0:1) arányban győzött Finnország ellen. A svéd csapat Edström, Sandberg nélkül játszott, s az egymást követő tizenkettedik nemzetközi mérkőzésen is megőrizte veretlenségét.

Cagliari: Harmincezer néző előtt a Brono Zauli nemzetközi atlétikai versenyen Tégla a díszkosztvetésben 59,84 méterrel a lengyel Gryzben mögött (61,02) a második lett.

Deventer: Labdarúgó-világbajnoki selejtező mérkőzésen Hollandia—Ízland 8:1 (4:1). Góllövők: Cryff, Brokamp, Schneider (2—2), Neeskens, Van Hanegem, illetve Geirson. A hollandok eddigi gólaránya: 22:1.

Moszkva: Budapesti ifjúsági labdarúgó-válogatottja Moszkva fiataljaitól a Lokomotiv stadionban 2:1 (1:0) arányú vereséget szenvedett.

Néhány nappal ezelőtt a Real Madrid—Bayern München barátságos labdarúgó-mérkőzésen a spanyol szurkolók még kifutytűlték a Real új nyugatnémet sztárját, Günther Netzert, elégedetlenek voltak teljesítményével. Most azonban már minden rendben: a Real ugyanis barátságos találkozón 3:1 (1:1) arányban legyőzte az argentin River Plate-et, s 100 000 néző tapsolt Netzernek, aki „bejátszotta az egész pályát”. A mérkőzésen az argentinok szereztek meg a vezetést a 24. percben Ghiso révén, majd a 42. percben Pirri egyenlített. A 60. percben Netzer nagyszerű egyéni alakítása után átadásból Aquillar talált a hálóba, később ismét Aquillar löti gólt. A Real 17 játékosát szerepeltetett ezen a találkozón.

Unnepele, a tátrai turizmusmozgalom. 1373 augusztusában alakult meg a Kárpátok természetbarátszövetsége, amely már kezdetben sokat tett azért, hogy menedékházak létesüljenek és turistákérpek készüljenek, tehát megfelelő alapjai legyenek a Magas-Tátrában a rendszeres turizmusnak.

Rövid idő telt el, hogy véget ért Moszkvában a nyári Univeriade, de a világ sportlapjai, hírlapjainak serei úgy értékelik a főiskolai játékokat, mint főpróbát az 1980-as olimpiára Jóllehet, csak 1974-ben dönt a NOB a hét év múlva sorra kerülő játékok színhelyéről, nagyon sokan máris a szovjet főváros tekintik első számú jelöltnek Moszkvában nyilvánosságra hozták azoknak a létesítményeknek a listáját, amelyekben az olimpia eseményei helyet kapnának, s az újonnan épülőket is megnevezték. A színhelyek közül kéksek: atlétika: Lenin stadion (103 000 néző), labdarúgás: Dinamo stadion (56 000), Lokomotiv stadion (30 000), torna és cselgáncs: Lenin sportpalota (13 000), evezés és kajakkenu: Krillacska evezőspálya (5000), súlyemelés: CSZKA-terem (4000), úszás: Lenin uszoda (13 200), röplabda: Kis Lenin stadion (16 000), lövészet: Dinamo- és Lokomotiv stadion (3000), gyeplabda: Lenin stadion. A most épülő létesítmények: labdarúgás: Izmailova (34 000), kosárlabda és ökölvívás:

Tovább javult az áruellátás

Országos belkereskedelmi értekezlet

A Belkereskedelmi Minisztérium országos értekezletet tartott, amelyen dr. Sáhgy Vilmos, a belkereskedelmi miniszter első helyettese tájékoztatta a megyei tanácsok illetékes elnökhelyetteseit, szakigazgatási szerveinek vezetőit az idei áruforgalom helyzetéről, a kereskedelem tevékenységéről és a tennivalókról.

A beszámoló megállapította, hogy az idén tovább javult az áruellátás színvonala, korszerűsödött az áruforgalom belső szerkezete. Az eddigi eredmények azzal biztatnak, hogy teljesül az idei, mintegy tíz százalékkal nagyobb áruforgalmi terv, s az előírásoknak megfelelően alakul az árszint is. Kedvező tendencia az is, hogy az állami és a szövetkezeti kereskedelem forgalmi dinamikája azonos, kiegyenlítődik a városi és a falusi ellátás. A miniszterhelyettes dicsérte egyebek között a nagykereskedelmi vállalatok árubeszerzési aktivitását, s hangsúlyozta, hogy a választék bővítését, a mennyiségi hiányok pótlását, az ellátás színvonalának javítását segítette a fogyasztási cikkek importjának fejlődése, mégpedig a kereskedelmi vállalatok hatékonyabb piacutató tevékenységének eredményeként.

Az idén kedvezően változott a vendéglátás forgalmának szerkezete: az italkok terhére az átlagosnál nagyobb mértékben emelkedett az ételforgalom aránya. Öröndetes az is, hogy — részben az ár-

emelés hatására — mintegy 12 százalékkal csökkent az étetett szeszes italok forgalma, ugyanakkor 30 százalékkal növekedett az üdítőital-fogyasztás. Általában javult az iparcikkellátás; sikerült több ruházati termék — például harisnyanadrág, ballonkabát, női kötöttáru, olcsó női cipő stb. — hiányát megszüntetni. Van azonban javítanivaló több iparcikk — egyebek között a fürdőkád, egyes építőanyagok, kerékpárok stb. — kínálatában.

A miniszter első helyettese a jövő évi felkészülés tennivalói között első helyen említette, hogy szükség van az árellenőrzések fokozására, az indokolatlan áremelések megakadályozására.

Az egy főre jutó tej- és tejtermékfogyasztás — a növekvő iránzat ellenére — még elmarad a korszerű táplálkozáshoz kívánatos színvonaltól és a tejtermelés ütemétől. Ezért az élelmiszerkereskedelem fontos feladata a tej és tejtermék értékesítésének növelése, elsősorban a tejjelátvitel bevonott helyiségek, a tejet és a tejterméket árusító boltok számának bővítése, valamint az áruválaszték fokozása, a hűtőlánc és a csomagolás korszerűsítése, továbbá a kereskedelmi vállalatok anyagi érdekeltiségeinek növelése révén. Javítani kell a lakosság zöldség- és gyümölcsezellátását.

A beszámoló után az értekezlet résztvevői megtárgyalták az áruellátás feladatait.

6400 teherautót már kislejteztek

Egy korábbi felmérés megállapította: az ország tehergépjármű-állományának jelentős része — az indokolt selejtezések elmaradása miatt — alaposan elöregedett, és üzemben tartása a gyakori javítások következtében jelentős összegeket emészt fel. A gazdaságatlan tehergépkocsik kivonására született az a minisztertanácsi határozat, amely kötelezte a közlekedés- és postaügyi minisztert: rendelje el a selejtezésre érett gépjárműtípusok rendkívüli műszaki felülvizsgálását. A minisztertanács ugyanakkor lehetővé tette, hogy az új tehergépkocsik beszerzésére a vállalatok — saját eredmé-

nyelk terhére — növelhetik fejlesztési alapjukat. A rendelet azonban nem hagyott „kiskaput” a vállalatok számára, mert kimondta: csak abban az esetben lehet növelni a fejlesztési alapot, ha új teherautót vásárolnak a régiék helyébe. A KPM tavaly őszi rendelete azt is közölte, melyek a gazdaságatlan üzemű tehergépkocsi-típusok. Eszerint azok, amelyeknek gyártását legalább 8 éve megszüntették már; alkatrészgyártásuk 1 éve megszűnt, s felújításuk — azaz a fődarab (például futómű) költsége — az új teherautó árának 55–60 százaléka emésztene fel.

Elzett helyett Mekofém

Új ollóüzem Veresegyházán

Kevesen tudják, hogy a világpiacra a magyar olló is keresett árucikk; évente csaknem 100 ezret vásárolnak belőle, de akár még egyszerűbb ennyi is elkélne. A hazai ollógyártásnak most új gazdája lesz; az Elzett helyett a Mekofém, a Mechanikai Kés, Olló és Fémöntőmeccik Szövetkezet. Ollóinak már eddig is jó híruk voltak, nemcsak itthon, hanem különösen Ausztriában és Jugoszláviában. Ezért a szövetkezetnek adja át a nagyüzemi gyártáshoz szükséges berendezéseket az Elzett, mivel neki más feladatokra kell összpontosítania.

A Mekofém jelenleg évente 200 ezer ollót szállít a kereskedelemnek. Ez most sem elég, pedig jövőre — az exportigények miatt — legalább 100 ezerrel többre lesz szükség. Hogyan fog a megnövekedett feladattal megbirkózni a szövetkezet?

— Pár évvel ezelőtt — mondta a szövetkezeti elnök — egyszer már elértük az évi 300 ezres mennyiséget, holott akkor szinte minden kézi munkával készült. Azóta egyik legkeresettebb cikkünket, a háztartási ollót, automata gyártják. Egyik telepünk a fővárosból Veresegyházára költözött, s itt állítják föl az Elzettől kapott gépeket. Megteremtették a nagyüzemi

gyártás feltételeit; papírvágó ollót, kétféle szabóollót, háromféle háztartási ollót, egy legömbölyített szárú iskolai ollót, valamint bőr- és körmvágó ollót fogunk készíteni. Valamennyinek az ára változatlan marad: a legolcsóbb ezután is 28, a legdrágább 45 forintba kerül az üzletben, s egyik sem lesz hiánycikk. Külföldi kátelevezéseinknek is elégét tesszünk, hiszen a népgazdaságnak is szüksége van az ebből származó 2,5 millió devizaforintra.

A Mekofém ollón kívül kést is készít.

— Évről évre kevesebbet — mondja a műszaki vezető. — Manapság csak a rozsdamentes acélból készült kést vásárolják; a hazaik nem elég éltartóak, a külföldiek jobbak. Igaz, nem annyival, mint amennyire az árak közötti különbségből következni lehet. (A henteseknél használt angol tőkekes például 240, a miénk 40 forint.) Keresett cikkünk még a bútorpánt, amelyből jelenleg egymilliót tudunk készíteni évente, de még egyszer ennyi kellene. Ha a termelésünk megkésztetéséhez szükséges egymilliószint hitel megkapjuk, évi 250 ezer dolláros olasz importot tesszünk fölöslegessé.

Negyvenezer fiatal dolgozott építőtáborokban

Az 1973–74-es tanév ifjúságmozgalmi feladatairól, a nyári diákprogramok tapasztalatairól tájékoztatta az újságírókat a KISZ központi bizottságának titkára.

Egyebek között elmondta, hogy eseményekben gazdagon telt el a diákfiatalok nyári vakációja, s a pihenés, az erőgyűjtés mellett cselekvő részt kaptak a különböző gazdasági-társadalmi feladatok megoldásából is. A KISZ központi építőtáboraiiban harmincezer fiatal mintegy 300 ezer munkanapot dolgozott, s összesen több, mint 5 millió forint értékű munkát végeztek; a megyei egyetemi építőtáborokban további tízezer munkát végeztek, szintén anyagiakban is kifejezhető jelentős haszonnal. Az építőtábor-mozgalmat minden eddigénél tartalmasabb volt. Erősödött nevelő, szakmai funkciója, s nagyobb volt a választék is, mert hosszabb-rövidebb időre működtek környezetvédelmi és politikai vitatáborok, régészeti kulturális táborok is. Az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda táboraiiban a nyáron harmincezer gimnazista, szakközépiskolás és szakmunkás-tanuló, valamint három-ezer egyetemista és főiskolás üdült, igen kedvezményes áron.

Új kedvezmény a MÁV törzsgárdatagjainak

A MÁV Vezérigazgatósága a Vasutasok Szakszervezetével egyetértésben új mintájú szabadjegyet bocsát ki azoknak a vasutasdolgozóknak, akik harminc évnél több időt dolgoztak a MÁV-nál, vagyis megkapták a törzsgárdajelvényt arany fokozattal. Az új utazási igazolvánnyal díjmentesen és korlátlanul lehet utazni az ország összes vasútvonalán. Ezt a szabadjegyet a dolgozónak nyugállományba vonulása után sem kell leadnia; élete végéig használhatja. Az új jegyet nemcsak a tényleges MÁV-dolgozók kapják meg, hanem azok is, akik már korábban törzsgárdatagként mentek nyugdíjba a vasúttól.

Korszerűsítik a délnyugat-dunántúli téglagyárakat

A modern építési eljárások térhódítása ellenére — elsősorban a kislakásépítkezésekhez — változatlanul nagy szükség van a téglagyárak termékeire. A délnyugati országrész területén, de más vidékekre is szállító Somogy-Zala megyei Téglá- és Cserépipari Vállalat huszonnyolc gyárában évente 240 millió téglát és 3–4 millió tetőcserepet készítenek. E mennyiség előállításához mind nehezebb feladatot jelent, mert a téglagyárak közismerten nehéz fizikai munkáját egyre kevesebben vállallják. Ezért a vállalat már a harmadik ötéves tervben hozzákezdett gyári korszakerősítéséhez, a modern, gépesített gyártási eljárások bevezetéséhez.

A mostani ötéves tervben a vállalat tovább folytatja az üzemek rekonstrukcióját. A közelmúltban készültek el a kőörshegyi gyár gáztüzelésre történő átalakításával, s folyik a nagykanizsai üzem nagyarányú, 76 millió forintos rekonstrukciója. Itt a teljes átalakítás során új gépsorokat, automatizált szárítórészeket építenek be, a meglévő kemencéket gépi kiszolgálásra alakítják át, s ezzel megszüntetik a legnehezebb téglagyári munkát.

A vállalat másik nagyobb beruházása Barcsra folyik, és ugyancsak üttörő jellegű. Az 55 millió forintért épülő új téglagyárban lengyel licenc alapján, lengyel gépekkel készülő és homokból gyártanak majd úgynevezett méshomok téglát.

MEGNYÍLT A VASI FALUMŰZEUM

Az alkotmány ünnepének tiszteletére avatták fel a vasi falumúzeumot, ahol a megye népi építészeti emlékeit tekinthetik meg az érdeklődők. Az elmúlt napokban már sok látogatója volt az érdekes szabadtéri látványosságnak.

Szeptember 3-tól

Már az irányítószámok alapján dolgozzák fel a postai küldeményeket

A posta — mint ismeretes — az automatizálás előkészítésére január 1-én vezette be a levelezésben az irányítószámok használatát. Az eltelt néhány hónap tapasztalatai világviszonylatban is kedvezőek: a levelek és levelezőlapok 95 százalékára ráírják a munkát gyorsító irányítószámot. A közönség eddig jól vizsgázott, most a postán a sor. Az eltelt időszakban ugyanis nemcsak a közönség, hanem a postások is tanultak az irányítószám alkalmazását; az érintett postahivatalokban fokozatosan vezették be a levelek új rendszerű feldolgozását.

A posta-vezérigazgatóság utasítása szerint a termelékenyebb, gazdaságosabb munkarend érdekében szeptember 3-tól már országsszerte egységesen az irányítószámok alapján — nem mozgópóstkák, hanem a meghatározott terü-

leti egységek, körzetek szerint — dolgozzák fel a küldeményeket. Ezzel együtt jobban központosították az irányító szolgálatot, s a korábbi több száz helyett, 31 kijelölt postahivatalban végzik a küldemények részletes és részleges feldolgozását.

Az irányítószámok szerinti továbbítási rendszer már most — a kézi feldolgozás esetében is — 20–30 százalékkal gyorsítja a levélbeosztás munkáját. A levelek csoportosításával foglalkozóknak egyszerűsödött a munkájuk; ugyanakkor tudniuk kell a városok, községek irányítószámát, mivel a levelek öt százaléka még mindig szám nélkül kerül postára. A hagyományosan címzett levelekkel a postásoknak külön kell foglalkozniuk, s ez lassítja az ilyen küldemények továbbítását.

Százmillió forintos beruházás

Modern öntödét avattak Borsodnádason

Dr. Horgos Gyula miniszter adta át az új létesítményt

Több, mint egy évszázada hengereltek hazánkban először Borsodnádason finomlemez, s a Borsodnádasi Lemezgyárban azóta is e tevékenység adja a termelés nagyobb részét. A berendezések azonban elöregedtek, korszerűtlenné váltak, rendkívül nehéz fizikai munkát követeltek, s ezekkel a gépekkel mind nehezebben tudták teljesíteni feladataikat a borsodnádasiak.

Már a korábbi években is tettek erőfeszítéseket a gyár fejlesztéséért. Négy évvel ezelőtt például csökkentették a lemezgyártást és új termékek készítését kezdték meg, a saját gyártmányú lemezek egy részét pedig nem adták el, hanem helyben feldolgozták. Különböző épületelemek, esőcsatornák, lefolyók gyártását is megkezdtek, és néhány éve itt készülnek az úgynevezett könnyű-vasszerkezetes szemestakarmány-tároló telepek is, amelyeket a helyszínen, kívánság szerinti nagyságban állítanak össze a lemezgyár

munkásai. A gyár bekapcsolódott a hazai járműprogramba is: itt készítik a különböző autóbúvákat-akroncsokat. Új termékük a műanyagból bevont lemez, amely kedvező tulajdonságai miatt irrodabútorok, mosógépek, hűtőgépek és egyéb, fokozott korrózióvédelmet kívánó termékek készítéséhez is alkalmas.

Mindezekhez a változásokhoz természetesen nagyarányú rekonstrukcióra, sok kisebb-nagyobb beruházásra volt szükség. Ezek közül a legjelentősebb a mintegy 100 millió forintért felépített új héjformázási öntöde, amelyet dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter adott át rendeltetésének.

Az új öntödében elhelyezett automatikus öntvényformázó gépekkel hamarosan ugrászerűen növelni tudják a termelést. S ami ugyancsak nagyon fontos: a megváltozott munkakörülményekre jellemző, hogy a gépek mellett akár fehér köpenyben is lehet dolgozni.

Felavatták Ózdon az új folyamatos acélöntőművet

Nyers Rezső köszöntötte az építőket

Az Ózdi Kohászati Üzemekben mintegy hárommilliárd forint értékű jelentős fejlesztési program megvalósításához kezdtek két és fél évvel ezelőtt. Ennek első szakaszában épült fel az új folyamatos acélöntőmű, amelyben a legkorszerűbb technológiával készülnek majd a kiváló acélfajták. A több külföldi és hazai tervező- és kivitelező vállalat együttműködésével épült új üzem az előírt határidőn belül készült el.

Nyers Rezső a párt és a kormány üdvözlését tolmácsolta az építőknek és az ózdi dolgozóknak.

Kiss Ernő kohó- és gépipari miniszterhelyettes az építésben kiváló munkát

végzett 27 dolgozót tüntetett ki, majd engedélyt adott az új üzemben a termelés megkezdésére. Ezt követően Nyers Rezső a szalg átvágásával adta át rendeltetésének a folyamatos acélöntőművet.

Ózdon az új, folyamatos acélöntőműben már új eljárással, a folyékony acélból öntés útján készítik a hengerűrműek alapanyagát szolgáló bugát. Ily módon 100 kilogramm acélból 96–97 kilogramm kész bugacélt nyernek, míg a hagyományos eljárással ez az arány lényegesen kisebb volt.

A hárommilliárd forintos beruházási program második szakaszában befejezik az új rúd-dróthengerű építését.

360 lakásos újabb lakótelepet építettek az OTP Zala megyei igazgatósága Zalaegerszegben. Az épületeket közép-blokkos rendszerrel építik. A lakások vételára alacsonyabb lesz, mint az alagútssalussal rendszerrel épülő lakásoké. A városi tanács ezeket az olcsóbb lakásokat elsősorban az alacsonyabb jövedelmű családoknak juttatja.

Megkezdtek az őszi kalászosok vetését a homokos talajú vidékeken. Bács-Kiskun megyében rozssal, illetve őszi árpamaggal töltötték fel a vetőgépeket, szeptember első felében valószínűleg a búza is földbe kerül.

Bezárták kapukat az első kempingek a Balaton déli partján. Nem fogad már vendégeket a síófoki Kék Balaton, a szántódi Rév, a balatonszárközi Túra, a szemesi Hullám és Vadvirág, valamint a balatonlellel Aranyhíd. A nyitva levő nyaralóházakat olcsóbban adja bérbe a Sótúr. Jelenleg csökken a hajók forgalma is.

A dán nyaralók elárasztották Spanyolországot. A most megjelent gyorsstatistikák szerint az ország összes üdülőjének fele odautazott. A dán invázióknak egyik oka a valutáris különbség, ami sok előnyt biztosított a dán utasoknak. A dán koronának magas az árfolyama az Ibériai-félszigeten.

Nagy befogadóképességű víztároló építését kezdték meg a Mátra déli oldalán. Gyöngyös és Nagyréde között 10 méter magas völgyzárógát kialakításával felfogják a Toka patak vizét. A medencében csaknem másfél millió köbméter vizet tárolhatnak majd öntözési célokra.

Rekord dinnyetermést takarítottak be az idén Heves megye ültetvényeiről. A kitűnő termésből — a hazai piac ellátása mellett — csaknem fél-ezer vagonnal exportáltak a megye gazdaságai, többet, mint bármikor korábban.

Egész halom égett emberi csontmaradványra bukkantak a Fejér megyei Vál községben egy leleltető ásás során. A maradványok korát teljes bizonyossággal már nem lehetett megállapítani, feltételezik, hogy a váli palánkterülmény török katonáinak csontjait őrizte eddig a föld. A feltételezést alátámasztja Evlia Cselebi török krónikás naplórészlete is, amely szerint a váli erődítményre Erdélyből hazatérőben rajt ütött Zrínyi „oglu”, s a törökök közül négyezsázt lekaszaoltak. Más feltételezés szerint a csontok akkor kerültek a föld alá, amikor az erődítményből kivonuló törökök felrobantották a várat.

„Zsendüli” a szőlő a tokaj-hegylajai borvidéken. Az utóbbi napok napfényes időjárása hatására erőteljesebb a szőlőszemekben a cukorképződés. A hozatartartó szárazság nem tett kárt az ültetvényekben. A csaknem kilencezer hektáron termőszőlőben a múlt évinél jobb termést várnak.

Feszített vázszerkezettel Mohácson készült hazánkban elsőként lakóház. Az úgynevezett IMS-rendszerű épületszerkezet technológiáját a Baranya megyei Állami Építőipari Vállalat Jugoszláviából vette át. A szabadalomvásárlás célja olyan eljárás bevezetése volt, amely alkalmas középületek és 10 szintnél magasabb lakóházak kivitelezésére olyan megoldással, amely minimálisra csökkenti a helyszíni munkát. Az IMS-rendszer tág lehetőséget kínál a tervezőknek a változatos városkén kialakítására.